

รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงขบวนชุมชน
ไตรมาส 4 (เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2562)
ปีงบประมาณ 2562

สำนักงานยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงขบวนชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีหน้าที่สนับสนุนการพัฒนายุทธศาสตร์ภาคชุมชน และขับเคลื่อนงานประเด็นยุทธศาสตร์ขบวนองค์กรชุมชน รวมทั้งเป็นฝ่ายเลขานุการสนับสนุนกลไกการดำเนินงานทั้งในส่วนของขบวนองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคม ทั้งนี้ได้สรุปและรวบรวมผลการดำเนินงาน “งานพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชนตามประเด็นงานยุทธศาสตร์” ในช่วงไตรมาส 4 ที่ผ่านมา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. รายงานผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล ไตรมาส 4
2. รายงานผลการดำเนินงานของสวัสดิการชุมชนตำบล ไตรมาส 4
3. รายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในขบวนองค์กรชุมชน ไตรมาส 4
4. รายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายและปฏิรูป ไตรมาส 4
5. รายงานผลการดำเนินงานการสื่อสารจัดการความรู้ ไตรมาส 4

1 รายงานผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล ไตรมาส 4

1. ภาพรวมความคืบหน้าของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ความคืบหน้าการสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 นับตั้งแต่เดือน มกราคม 2551 จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2562 มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลรวมทั้งสิ้น 7,666 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 97.97 ของจำนวนตำบล/เทศบาล/เขตทั่วประเทศ (7,825 แห่ง) พื้นที่ที่สภาองค์กรชุมชนตำบลได้รับการจัดตั้งสะสมมากที่สุด ได้แก่ ภาคใต้ จำนวน 1,178 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือภาคกรุงเทพฯปริมณฑล และตะวันออก จำนวน 781 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.87 , ภาคกลางและตะวันตก จำนวน 1,441 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.45 , ภาคเหนือ จำนวน 1,456 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.98 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,810 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 95.35 ของจำนวนตำบล/เทศบาล/เขตทั่วประเทศ ตามลำดับ

ด้านสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งมีองค์ประกอบจาก (1) สมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนของชุมชนหรือท้องถิ่นดั้งเดิมในแต่ละหมู่บ้านและผู้แทนชุมชนอื่นในตำบลที่ได้รับการคัดเลือกและมีจำนวนตามกติกาของสภาองค์กรชุมชนตำบลกำหนด และ (2) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกตาม (1) จากจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งหมด 7,666 แห่ง มีจำนวนสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งสิ้น 250,965 คน หรือจำนวนสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลโดยเฉลี่ยแห่งละประมาณ 33 คน

ส่วนกลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จัดแจ้งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 155,279 องค์กร โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนองค์กรชุมชนที่จัดแจ้งมากที่สุด จำนวน 58,078 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 37.40 รองลงมาคือ ภาคเหนือ จำนวน 37,262 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 24.00 , ภาคกลางและตะวันตกจำนวน 23,213 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 14.95 , ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก จำนวน 18,846 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 12.14 และภาคใต้ จำนวน 17,880 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 11.51 ของจำนวนองค์กรชุมชนที่จัดแจ้งทั้งหมด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล แยกตามรายภาค

ภาค	จำนวนตำบล/เทศบาล/ เขต ทั่วประเทศ	จำนวนจัดตั้งสภา สภาองค์กรชุมชนตำบล	จำนวนกลุ่มองค์กร ชุมชนที่จัดแจ้ง	จำนวนสมาชิก ทั้งหมด
กรุงเทพฯปริมณฑล และตะวันออก	782	781 (99.87%)	18,846	25,054
กลางและตะวันตก	1,449	1,441 (99.45%)	23,213	48,515
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,947	2,810 (95.35%)	58,078	97,765
ใต้	1,176	1,178 (100%)	17,880	33,477
เหนือ	1,471	1,456 (98.98%)	37,262	46,154
รวม	7,825	7,666 (97.97%)	155,279	250,965

ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2562

ทั้งนี้ สำนัก ฯ ได้มีการตรวจทานข้อมูลสภาองค์กรชุมชน ในระบบโปรแกรมฐานข้อมูลบูรณาการพื้นที่งานพัฒนา (Area Interop) โดยติดตามผลการดำเนินงานของสภาองค์กรที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งสภา ซึ่งพบว่าข้อมูลสภาองค์กรชุมชนที่ซ้ำซ้อนในหลายแห่งด้วยกัน นั้น คาดการณ์ว่าอาจเกิดจากการบันทึกข้อมูลชื่อสภาองค์กรชุมชนผิดพลาด หรือ เป็นข้อมูลที่ซ้ำจริง จึงมีการประสานไปยังสำนักงานภาค ขอความร่วมมือให้มีการตรวจทานข้อมูลนั้นและดำเนินการแก้ไขข้อมูลในระบบสภาองค์กรชุมชนให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการคลีนซึ่งข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนให้มีความถูกต้อง ไม่ซ้ำซ้อน และนำไปใช้งานได้

โดยการตรวจทานข้อมูลสภาองค์กรชุมชนที่ซ้ำซ้อนนั้น แบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

- 1) ให้ตรวจสอบการบันทึกชื่อสภาองค์กรชุมชนว่าเป็น อบต. หรือ เทศบาลตำบล หากพบความผิดพลาดจากการบันทึกชื่อ เห็นควรให้ดำเนินการแก้ไขข้อมูลชื่อสภาองค์กรชุมชนให้ถูกต้องเรียบร้อย ทั้งในส่วนของ สภาองค์กรชุมชน (codi_sapa_tumbol) และ จส.02 (codi_sapa) โดยแก้ไขให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ 13 กันยายน 2562
- 2) หากพบว่ามีข้อมูลซ้ำซ้อนของข้อมูลจริง ให้ประสานมายังสำนัก ฯ ภายในวันที่ 11 กันยายน 2562 เพื่อประสานแจ้งต่อสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ดำเนินการลบข้อมูลที่ซ้ำนั้นออกจากระบบ ซึ่งรายชื่อสภาองค์กรชุมชนที่ซ้ำแยกตามรายภาค/จังหวัด ตามบันทึกข้อความ ยช33/1664 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2562 เรื่อง ขอความร่วมมือตรวจทานรายชื่อสภาองค์กรชุมชนที่ซ้ำซ้อนในระบบข้อมูลของสภาองค์กรชุมชน

2. สถานะสภาองค์กรชุมชนตำบล

2.1 สภาองค์กรชุมชนตำบลที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่

การขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อให้สามารถส่งผลและสร้างความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างได้ สภาองค์กรชุมชนตำบลต้องเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มของคนในตำบลและใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเวทีกลางในการเชื่อมโยงการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันหาทางออกในการแก้ปัญหาหารือร่วมกันและวางแผนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีพัฒนาต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

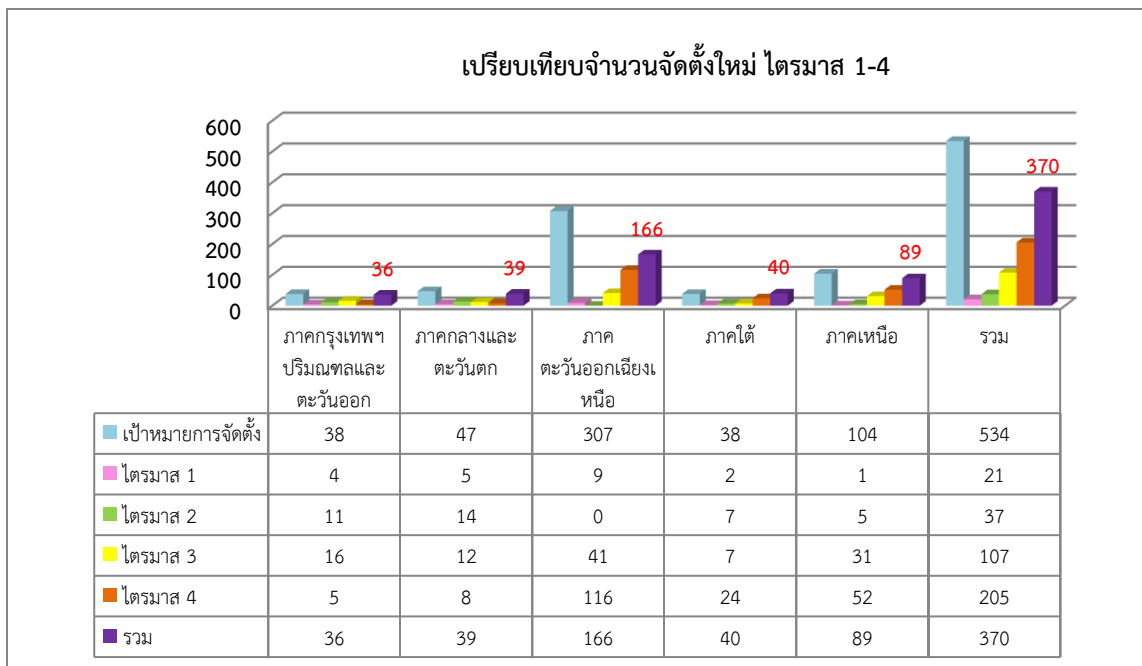
จำนวนพื้นที่เป้าหมายการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ปีงบประมาณ 2562 จำนวน 534 แห่ง มีสภาองค์กรชุมชนตำบลจัดตั้งใหม่แล้ว จำนวน 370 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 69.29 แยกเป็นรายภาค ซึ่งได้มีการบันทึก

ข้อมูลสภาองค์กรชุมชนตำบลแล้วดังนี้ โดยภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก จำนวน 36 แห่ง , ภาคกลางและ ตะวันตก จำนวน 39 แห่ง , ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 166 แห่ง , ภาคใต้ จำนวน 40 แห่ง และภาคเหนือ จำนวน 89 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2562)

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งใหม่ ในไตรมาส 1 - 4

ภาค	จำนวนเป้าหมาย การจัดตั้ง	จำนวนจัดตั้งใหม่ (แห่ง)				จำนวน จัดตั้งใหม่ ทั้งหมด
		ไตรมาส 1 (ต.ค.-ธ.ค.61)	ไตรมาส 2 (ม.ค.-มี.ค.62)	ไตรมาส 3 (เม.ย.-มิ.ย.62)	ไตรมาส 4 (ก.ค.-ส.ค.62)	
กรุงเทพฯปริมณฑล และตะวันออก	38	4	11	16	5	36 (94.74%)
กลางและตะวันตก	47	5	14	12	8	39 (82.98%)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	307	9	0	41	116	166 (54.08%)
ใต้	38	2	7	7	24	40 (100%)
เหนือ	104	1	5	31	52	89 (85.58%)
รวม	534	21	37	107	205	370 (69.29%)

แผนภูมิที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนการจัดตั้งใหม่สภาองค์กรชุมชนตำบล ไตรมาส 1 - 4

ภาค	จำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบล ที่จัดแจ้งจัดตั้งใหม่ ปี 2562 (แห่ง)			
	จัดแจ้งจัดตั้งใหม่	ผลการรับรอง ตัวชี้วัด (EIS)	ต้องดำเนินการ รับรองและบันทึก ข้อมูลให้สมบูรณ์	ผลการแนบไฟล์ จส.02-03
ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	36	36	-	36
ภาคกลางและตะวันตก	39	38	1	29
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	166	91	75	92
ภาคใต้	40	40	-	35
ภาคเหนือ	89	85	4	61
รวม	370	290	80	253

จากตรวจสอบการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลสภาองค์กรชุมชนหลังมีการจัดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลแล้ว พบว่าในขณะนี้สำนักงานภาคได้มีบันทึกข้อมูลสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งใหม่แล้ว จำนวน 370 แห่ง ทั้งนี้ ขอความร่วมมือสำนักงานภาครับรองสภาองค์กรชุมชนตำบล ปี 2562 โดยให้รับรองผลการดำเนินงานและบันทึกข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ตามเงื่อนไข พร้อมทั้งแนบไฟล์เอกสารการแจ้งจัดตั้ง จส.02 - 03 ให้ครบถ้วน

ทั้งนี้ ขอให้ตรวจทานข้อมูลสภาองค์กรชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีการบันทึกข้อมูลซ้ำ ได้แก่ รหัส 30307 , 30312 , 30313 , 30332 , 30333 โดยแจ้งมายังมายังสำนัก ฯ เพื่อดำเนินการลบข้อมูลที่ซ้ำซ้อนนั้นออกจากระบบ

2.2 จำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

สภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม หมายถึง สภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้ดำเนินกิจกรรมตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มาตรา 19 ได้แก่ การจัดประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี และมาตรา 21 ที่เป็นภารกิจพื้นฐาน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10 - 12 และภารกิจด้านอื่นอีก 3 ข้อ ตามสภาพปัญหาความต้องการและความพร้อมของสภาองค์กรชุมชนตำบล

จากการติดตาม ตรวจสอบ และประมวลผลของสภาองค์กรชุมชนที่มีผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ตามภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล มาตรา 21 ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 พบว่าผลการดำเนินงานสะสม ปี 2562 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กันยายน 2562) (รายงาน โปรแกรม <http://eis.codi.or.th>) มีความคืบหน้าในการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทภารกิจตามมาตรา 21	จำนวน (แห่ง)
1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติ	1,952
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน	1,841
3. เผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจรวมตลอดทั้งการร่วมมือกันในการคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	1,775
4. เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2,390
5. เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขหรือความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2,331
6. จัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่มีผลหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้ดำเนินการหรือเป็นผู้อนุญาตให้ภาคเอกชนดำเนินการ ต้องนำความเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย	1,646
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็งและสมาชิกองค์กรชุมชนรวมทั้งประชาชนทั่วไปในตำบลสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน	1,805
8. ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น	1,803
9. รายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นในตำบลอันเนื่องจากการดำเนินงานใดๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ โดยรายงานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	2,394
10. วางกติกาในการดำเนินกิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล	2,086
11. จัดทำรายงานประจำปีของสภาองค์กรชุมชนตำบลรวมถึงสถานการณ์ด้านต่างๆ ที่เกิดในตำบล เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ	2,013
12. เสนอชื่อผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อไปร่วมประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลจำนวนสองคน	1,985

3. สถานะของสภาองค์กรชุมชนตามภารกิจของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และ ตามพ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

3.1 การรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนตำบลและเครือข่ายองค์กรชุมชน(องค์กรรับผลประโยชน์/องค์กรที่เป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนงานขบวนการขององค์กรชุมชน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างกระบวนการจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การยอมรับและรับรองตนเองขององค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น พร้อมทั้งยอมรับความแตกต่างหลากหลายขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

จากข้อมูลโปรแกรมองค์กรชุมชน ด้านการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน มีการรับรองสถานภาพกลุ่มองค์กรชุมชนได้น้อยมาก **จึงขอความร่วมมือสำนักงานภาคตรวจสอบและติดตามสถานะคงอยู่ของกลุ่มองค์กรชุมชน โดยบันทึกข้อมูลการรับรองสถานภาพกลุ่มองค์กรชุมชนดังกล่าว** เพื่อดำเนินการรับรองสถานภาพของกลุ่มองค์กรชุมชนที่ได้รับการจัดแจ้งและมีสถานะคงอยู่ให้เป็นปัจจุบัน และให้เกิดประโยชน์และเป็นไปตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนกลุ่มองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่รับรองสถานภาพ

ภาค	จำนวน กลุ่มองค์กรชุมชน สะสมทั้งหมด	จำนวน กลุ่มองค์กรชุมชน ที่จัดแจ้ง ปี 2562	การรับรองสถานภาพ ปี 2562 ในแต่ละไตรมาส			
			ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
กรุงเทพฯปริมณฑล และตะวันออก	18,846	487	0	188	195	198
กลางและตะวันตก	23,213	695	2	2	2	356
ตะวันออกเฉียงเหนือ	58,078	2,619	0	4	4	2,445
ใต้	17,880	382	15	149	223	469
เหนือ	37,262	1,022	0	0	3	5
รวม	155,279	5,205	17	343	427	3,473

3.2 รายงานการพิมพ์จดหมายรับรองสถานภาพสภาองค์กรชุมชน/องค์กรชุมชน

เมื่อมีการจัดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลและจัดแจ้งกลุ่มองค์กรชุมชนใหม่ สำนักงานภาคในฐานะหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุน ต้องออกจดหมายรับรองสถานภาพสภาองค์กรชุมชนตำบลและรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน เพื่อเป็นหลักฐานว่าสภาองค์กรชุมชนตำบลนั้นได้มีการจัดแจ้งจัดตั้งอย่างถูกต้องตามกฎหมายและองค์กรชุมชนได้รับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนแล้ว

จากการตรวจสอบ พบว่า ความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการด้านเอกสารรับรองของกลุ่มองค์กรชุมชน (รายงานจากโปรแกรม <http://eis.codi.or.th>) โดยกลุ่มองค์กรชุมชนมีประวัติการพิมพ์เอกสารการรับรอง จำนวน 131,742 องค์กร และมีประวัติการพิมพ์เอกสารรับรองสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 5,701 แห่ง และแนบไฟล์เอกสารการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล จส.02-03 แล้วจำนวน 6,375 แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ 4

จึงขอความร่วมมือสำนักงานภาคดำเนินการแนบเอกสาร จส.02-03 ในระบบฐานข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ไม่แนบไฟล์เอกสารจดทะเบียนจัดตั้ง

ภาค	จำนวนการจัดตั้งสะสม	ความคืบหน้าผลการดำเนินการด้านเอกสารการจดทะเบียนจัดตั้ง				ยังไม่แนบไฟล์ จส.02-03
		ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	
กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	781	546	555	573	578 (74.01%)	203 (25.99%)
กลางและตะวันตก	1,441	1,371	1,373	1,396	1,402 (97.29%)	39 (2.71%)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,810	1,787	1,787	1,787	1,877 (66.80%)	933 (33.20%)
ใต้	1,178	1,140	1,174	1,153	1,174 (99.66%)	4 (0.34%)
เหนือ	1,456	1,278	1,282	1,303	1,344 (92.31%)	112 (7.69%)
รวม	7,666	6,122	6,144	6,212	6,375 (83.16%)	1,291 (16.84%)

3.3 สภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระ 4 ปี

ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กำหนดให้สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันคัดเลือกซึ่งกฎหมายฉบับนี้เชื่อว่าการมีวาระของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลมีความสำคัญและมีความจำเป็น เนื่องจากจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆ มีโอกาสเข้าถึงหรือเข้ามาเป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลได้โดยไม่จำกัดหรือผูกขาดเพียงบางกลุ่ม ทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเวทีกลางที่เปิดรับผู้คนเพื่อเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวาง ไม่ยึดติดกับบุคคลหรือตำแหน่ง นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้สมาชิกมีการกำหนดเป้าหมายแผนงานอย่างจริงจังภายใต้กรอบระยะเวลาที่จำกัด รวมทั้งเป็นการส่งต่อหรือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์สู่คนรุ่นใหม่หรือแกนนำชุมชนได้มีการหมุนเวียนเปลี่ยนกันเข้ามาทำบทบาทพัฒนาความเข้มแข็งของตำบลตนเองด้วยเหตุผลดังกล่าวสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลจึงต้องมีการครบวาระของการทำงาน

สภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระ 4 ปี นับตั้งแต่แรกเริ่มถึงปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 5,684 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 74.15 ของจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งทั้งหมด โดยมีการทบทวนและคัดเลือกสมาชิกใหม่แล้วจำนวน 2,410 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กันยายน 2562) โดยมีรายละเอียดแยกเป็นรายภาค ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระ 4 ปี รายไตรมาส 1 - 4

ภาค	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
	ครบวาระ	ทบทวนแล้ว	ยังไม่ทบทวน	ครบวาระ	ทบทวนแล้ว	ยังไม่ทบทวน	ครบวาระ	ทบทวนแล้ว	ยังไม่ทบทวน	ครบวาระ	ทบทวนแล้ว	ยังไม่ทบทวน
ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	565	327	238	571	324	247	595	325	270	657	326 (49.62%)	331 (50.38%)
ภาคกลางและตะวันตก	990	414	576	999	414	585	1,033	423	610	1,083	424 (39.15%)	659 (60.85%)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,506	529	977	1,564	531	1,033	1,620	531	1,089	1,762	531 (30.14%)	1,231 (69.86%)
ภาคใต้	891	621	270	939	623	316	1,176	629	547	1,218	632 (51.89%)	586 (48.11%)
ภาคเหนือ	852	422	430	820	488	332	922	490	432	964	497 (51.56%)	467 (48.44%)
รวม	4,804	2,313	2,491	4,893	2,380	2,513	5,346	2,398	2,948	5,684	2,410 (42.40%)	3,274 (57.60%)

จากจำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีสมาชิกครบวาระ 4 ปี ทั้งหมด จำนวน 5,684 แห่ง มีสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้รับการทบทวนและคัดเลือกสมาชิกใหม่แล้ว จำนวน 2,410 แห่ง และยังไม่ได้ดำเนินการทบทวนสมาชิกครบวาระ 4 ปี จำนวน 3,274 แห่ง (ข้อมูลจากระบบExecutive Information System : EIS) จากข้อมูลพบว่ายังไม่ได้ดำเนินการทบทวนสมาชิกเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระทั้งหมด

ดังนั้นจึงขอความร่วมมือทางสำนักงานภาคดำเนินการทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระ 4 ปี ดังกล่าว รวมทั้งติดตามรวบรวมเอกสารที่ใช้ในการทบทวนสมาชิกครบวาระและให้ดำเนินการบันทึกผลการดำเนินการในระบบฐานข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางร่วมกันในการทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระให้แล้วเสร็จตามจำนวนที่ครบวาระ

4. ปัญหาและอุปสรรคจากข้อมูลที่พบในระบบข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนตำบล

1) ผลการดำเนินงานในการจัดตั้งใหม่สภาองค์กรชุมชน ดำเนินการได้ จำนวน 370 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 69.29 ของจำนวนเป้าหมายทั้งหมด และแนบเอกสารการจดทะเบียนสภาองค์กรชุมชนในระบบ จำนวน 253 แห่ง ดังนั้นจึงขอความร่วมมือสำนักงานภาคแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ อนุกรรมการนโยบายและแผนงานได้มีมติขยายเวลาการบันทึกข้อมูลตัวชี้วัดจัดตั้งสภาฯ ถึงวันที่ 25 กันยายน 2562 จึงขอรวบรวมข้อมูลการจัดตั้งใหม่ ปี 2562 ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2562 ไว้เบื้องต้นก่อน ซึ่งคาดการณ์ว่าสำนักงานภาคจะสามารถดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนได้ครบตามจำนวนเป้าหมาย โดยจะนำส่งทำเนียบข้อมูลการจัดตั้งใหม่ ปี 2562 และทำเนียบข้อมูลจัดตั้งสะสม ไว้ภายหลัง

2) การบันทึกข้อมูลในระบบข้อมูลสภาองค์กรชุมชน ยังพบความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากความผิดพลาดจากการบันทึกชื่อ หรือมีความซ้ำซ้อนของข้อมูล ส่งผลทำให้จำนวนการจัดตั้งสะสมคลาดเคลื่อนได้ จึงเห็นควรให้มีการตรวจสอบการบันทึกข้อมูลดังกล่าวอีกครั้ง เพื่อดำเนินการแก้ไขข้อมูลในระบบให้ถูกต้อง

5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล

1) ประสานความร่วมมือให้สำนักงานภาคมีการตรวจทานผลการบันทึกข้อมูลจากในพื้นที่ร่วมด้วย ตลอดจนการติดตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง และแนบในระบบในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลในระบบของสภาองค์กรชุมชนมีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถรายงานผล นำไปใช้ในพื้นที่ได้จริง

2) ด้านการติดตามการทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ครบวาระ 4 ปี และการรับรองสถานภาพกลุ่มองค์กรชุมชนที่คงอยู่ ควรดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่สภาองค์กรชุมชนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี ซึ่งสำนัก ฯ จะดำเนินการติดตามข้อมูลในเรื่องดังกล่าวนี้ร่วมกับสำนักงานภาคในปี 2563

3) ให้มีการวางแผนปฏิบัติการ ตลอดจนการทำงานร่วมกันทั้งสำนักงานภาคกับส่วนกลาง ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการขับเคลื่อนงานในด้านต่าง ๆ จึงเห็นควรให้ไปต่อ ๆ ทั้งในการขับเคลื่อนงานในอีกหลายด้านหลายประการ ควรสนับสนุนการทำงาน ปรีกษาหารือร่วมกันให้เกิดขึ้น ทำให้เข้าใจปัญหาในพื้นที่ได้มากขึ้น รวมทั้งความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน ในด้านต่าง ๆ ต่อไปร่วมกัน

รายงานการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามเกณฑ์การวัดผลตัวชี้วัด ก.พ.ร.

การพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพทั่วไปของปัญหา ความต้องการ กระบวนการแก้ไขปัญหา และผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบ และ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ เหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งการพัฒนาชุมชนนั้น เป็นการบริหารจัดการ ชุมชนที่มีกลไกขับเคลื่อนการพัฒนา โดยมีองค์ประกอบทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน และ ประชาสังคม โดยท้องถิ่นเป็นองค์กรหลัก ดังนั้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น เกิดการพัฒนาในทุกด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถจัดการกับกระแสและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเอง ได้ในการตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม ดังนั้นตำบลจึงต้องมีศักยภาพในการวิเคราะห์วางแผน แก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน มีรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ โดยประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อกำหนดความต้องการของชุมชน รวมทั้งประสานหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การประสานความร่วมมือในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพและยกระดับบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบหรือข้อเสนอโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สภาองค์กรชุมชนได้ปฏิบัติ เช่น จัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของปชช.ในการให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการของ อปท.หน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่มีผลหรือ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตชุมชน , เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข และการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข หรือความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข หรือความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) การเสนอปัญหาหารือของคนในพื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น การรายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นในตำบลอันเนื่องจากการดำเนินงาน ที่ทำให้มีผลกระทบต่อชุมชน และปัญหาและผลที่เกิดขึ้นในตำบลที่เกี่ยวข้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

จากการตรวจทานข้อมูลสภาองค์กรชุมชนที่มีการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ข้อมูลจากรายงานโปรแกรม <http://eis.codi.or.th>) โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้วและมีการศักยภาพ ยกระดับบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามมาตรา 21 (4) หรือ (5) และ (9) ในระบบฐานข้อมูล EIS และผลการ แนนเอกสารในระบบ ซึ่งประกอบด้วย รายงานผลตำบลฯ สำเนาจดหมายที่เสนอต่อหน่วยงาน และ รายงานผลการ ติดตาม ทั้งนี้ได้มีการสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (ข้อมูล ณ วันที่ 26 สิงหาคม 2562) รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 1 แสดงผลการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้วและมีศักยภาพ
ยกระดับบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ปี 2562**

ภาค	จำนวน เป้าหมาย	จำนวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้วและมีศักยภาพ ยกระดับบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามมาตรา 21 (4)/(5) และ(9)	การแนบไฟล์เอกสารที่เกี่ยวข้องในระบบ			
			รายงานปัญหาและข้อเสนอ (1)	เอกสารหลักฐานสำเนาจดหมาย (2)	รายงานผลการติดตามข้อเสนอ (3)	สรุปผลการดำเนินงาน (1-3)
กรุงเทพฯปริมณฑลและ ตะวันออก	171	191	191	191	191	191
กลางและตะวันตก	322	327	327	327	327	327
ตะวันออกเฉียงเหนือ	607	645	645	645	645	645
ใต้	262	277	277	277	277	277
เหนือ	314	316	316	316	316	316
รวม	1,676	1,756	1,756	1,756	1,756	1,756

* รายละเอียดการแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องในระบบ ได้แก่ 1) รายงานปัญหาและข้อเสนอ 2) เอกสารหลักฐานสำเนาจดหมาย และ 3) รายงานผลการติดตามข้อเสนอ โดยได้มีการรวบรวมผลการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนในการจัดทำ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบหรือข้อเสนอนโยบายสาธารณะและรายงานผลการแก้ไขปัญหา ตามเอกสารแนบมาพร้อมนี้

ข้อสังเกตผลการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนในการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- 1) การใช้แบบฟอร์มกลางที่ใช้เป็นเครื่องมือรวบรวมผลการดำเนินงานการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามเกณฑ์การวัดผล ก.พ.ร. ซึ่งได้พบปัญหาความไม่เข้าใจในการใช้เอกสารบ้าง จึงได้มีการพูดคุยปรึกษาหารือการทำงานร่วมกัน เพื่อติดตามและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เกิดการแก้ไข เพิ่มเติม ในระบบได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการรายงานผลอย่างมีคุณภาพ และเป็นการรองรับการตรวจสอบของหน่วยงาน ก.พ.ร.ได้
- 2) จากการประมวลข้อเสนอของสภาองค์กรชุมชน ซึ่งส่วนมากเป็นความต้องการรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน รวมทั้ง การแก้ไขปัญหาในชุมชนที่เกิดขึ้น ทั้งนี้สภาองค์กรชุมชนจำเป็นต้องวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง เพราะการช่วยเหลือจากหน่วยงานเป็นเพียงหนทางหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น สภาองค์กรชุมชนจึงต้องร่วมมือกัน ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถดำเนินการและจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนประสานภาคีร่วมด้วย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายในระดับอำเภอ หรือ จังหวัด เพื่อส่งเสริมการอบรมให้องค์ความรู้เพื่อการต่อยอดพัฒนา ตลอดจน พัฒนาความเข้มแข็งในชุมชนให้เกิดขึ้นในชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆสามารถพัฒนาศักยภาพ และยกระดับคุณภาพของกลุ่ม และ สภาองค์กรชุมชน ดำเนินการไปตามความต้องการในปัจจุบัน หรือ แก้ไขปัญหานั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน

1) ในช่วง ไตรมาสที่ 1 - 3 ยังเกิดผลการดำเนินงานในด้านการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามเกณฑ์การวัดผล ก.พ.ร. น้อยเนื่องจากสำนักงานภาคต้องดำเนินการจัดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในพื้นที่ที่ยังไม่สามารถจัดตั้งได้ร่วมด้วย ภารกิจของสำนักงานภาคเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ผลการดำเนินงานในส่วนนี้เกิดขึ้นได้น้อย และทำให้เป็นผลต้องเร่งดำเนินการในช่วงท้าย ในไตรมาสที่ 4 ซึ่งเป็นภาระงานที่หนักหน่วงเอาการ และมีผลทำให้เกิดความกังวลต่อฝ่ายบริหารว่าจะสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายหรือไม่ ประกอบกับการบันทึกผลข้อมูลและแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องในระบบ ซึ่งเป็นข้อมูลจำนวนมากที่จำเป็นต้องตรวจทานในช่วง 2 เดือน (ก.ค.-ส.ค.62) ให้แล้วเสร็จ จนทำให้เกิดการเร่งรีบเพื่อปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จ จึงเห็นควรให้สำนักงานภาคดำเนินการติดตามเอกสารและบันทึกผลข้อมูลส่วนหนึ่งให้แล้วเสร็จในช่วง ไตรมาสที่ 3 หรือก่อนสิ้นสุดไตรมาสที่ 3 เพื่อให้ส่วนกลางได้รวบรวมผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นได้ท่วงทัน และมีตรวจทานเอกสาร ติดตามเอกสารได้อย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพ

2) จากผลของการรวบรวมผลการดำเนินงานของข้อเสนอและเสนอต่อหน่วยงาน นั้น เป็นข้อเสนอที่หลากหลายที่พบในหลายพื้นที่ แต่ในบางจังหวัดก็เป็นลักษณะของการเสนอข้อเสนอร่วมต่อหน่วยงานในระดับจังหวัด จึงไม่พบความหลากหลายของข้อเสนอนี้ แต่คาดการณ์ว่าอาจเป็นข้อเสนอกึ่งกลางร่วมกันของสภาองค์กรชุมชนในระดับจังหวัดที่จะดำเนินการขับเคลื่อนร่วมกัน และลดภาระในการติดตามเอกสาร ลดขั้นตอนการทำงานให้ลดน้อยลง จึงไม่มีข้อติดขัดอันใด แต่หากในปีต่อ ๆ ไป เห็นควรให้นำเสนอปัญหาและความต้องการที่หลากหลายให้เพิ่มขึ้นมากกว่านี้ ตลอดจนการรวบรวมผลการติดตามข้อเสนอที่สอดคล้องกับปัญหาที่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบได้ โดยเสนอให้แนบผลการติดตามข้อเสนอจากการติดตามเอกสารในพื้นที่ให้แล้วเสร็จในปลายไตรมาส ที่ 3 เพื่อสะดวกต่อการรวบรวมผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

รายงานการติดตามสถานะการสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชน

การพัฒนาและจัดทำตัวชี้วัด พร้อมเกณฑ์การวัดคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล ถือเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อค้นหาพื้นที่สภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีรูปธรรมการดำเนินงาน และพื้นที่สภาองค์กรชุมชนตำบลที่อ่อนแอเพื่อนำมาออกแบบแนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนงานได้ตามเจตนารมณ์ของสภาองค์กรชุมชน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบลให้มีความเข้มแข็ง ในปีงบประมาณ 2562 โดยที่ผ่านมาสำนักเลขานุการสภาองค์กรชุมชนได้พัฒนาปรับปรุงเครื่องมือการสอบทานคุณภาพสภาฯได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผลการสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชน ตามที่มีการประชุมสร้างความเข้าใจการใช้โปรแกรมสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชนร่วมกับสำนักงานภาค เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 ทั้งนี้ ได้สำนักงานภาคได้มีแนวทางการสอบทานคุณภาพ แบ่งการสอบทานออกเป็น 2 แนวทาง คือ การสอบทานพื้นที่ที่เหลือจากปี 2561 ให้ครบถ้วน และการสอบทานพื้นที่จัดตั้งแล้ว ทุก ๆ ปี (หมายถึงการสอบทานคุณภาพในปี 2562 นี้) ซึ่งสำนักงานภาคสามารถดำเนินการบันทึกผลการสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชนในระบบโปรแกรมสภาองค์กรชุมชนได้นับตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน 2562

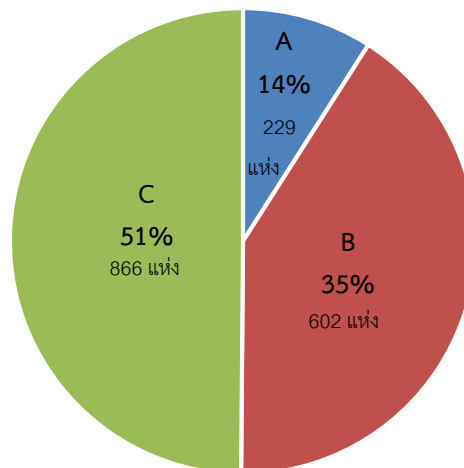
ซึ่งได้มีการรวบรวมผลข้อมูลจากระบบโปรแกรมสภาองค์กรชุมชน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2562) โดยรายงานผลตามความเข้มแข็ง ABC แยกรายภาค เป็นรายปี ดังนี้

**ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลจำนวนสภาฯ แยกตามระดับความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนตามหลักเกณฑ์
ตั้งแต่ปี 2561 - 2562 ตามลำดับ**

ภาค	ปี 2561			ปี 2562			รวมผลการสอบทานทั้งหมด			
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	รวม
กรุงเทพฯ ปริมณฑลและ ตะวันออก	0	2	2	16	33	30	16	35	32	83
กลางและตะวันตก	2	11	46	44	39	56	46	50	102	198
ตะวันออกเฉียงเหนือ	0	7	3	95	148	203	95	155	206	456
ใต้	0	0	1	6	11	38	6	11	39	56
เหนือ	0	0	2	66	351	485	66	351	487	904
รวม	2	20	54	227	582	812	229	602	866	1,697

จากข้อมูลพบว่าได้มีการสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชนทั้งหมด ตั้งแต่ปี 2561 - 2562 จำนวน 1,697 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 22.14 จากจำนวนสภาองค์กรชุมชนที่มีการจัดตั้งทั้งหมด สามารถแบ่งระดับตามความเข้มแข็ง A จำนวน 229 แห่ง , ระดับ B จำนวน 602 แห่ง และ ระดับ C จำนวน 866 แห่ง รายละเอียดแยกตามภาค โดยหลักเกณฑ์การจัดลำดับความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนตำบล จากกรอบค่าคะแนน 81 - 100% อยู่ในระดับ A , 61 - 80% อยู่ในระดับ B และ 0 - 60% อยู่ในระดับ C

กราฟแสดงจำนวนสภาองค์กรชุมชน แยกตามระดับความเข้มแข็ง ABC

ผลความคืบหน้าการดำเนินการด้านการสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชน

1) ได้มีการทบทวนและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพสภาองค์กรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งได้ออกแบบร่างหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง โดยที่ผ่านมาได้มีการประชุมแลกเปลี่ยน เพื่อให้สภาองค์กรชุมชนและส่วนงานร่วมกันออกแบบตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

1.1) ประชุมปรึกษา แลกเปลี่ยนระหว่างสภาองค์กรชุมชนสำนักสื่อสารจัดการความรู้ สำนักเลขานุการสภาองค์กรชุมชน และรองผู้อำนวยการ นายอัมพร แก้วหนู เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม นี้ เพื่อทบทวนและออกแบบร่างหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งที่สอดคล้องกับการสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชนในปี 2562 และใช้เป็นเครื่องมือสอบทานและพัฒนาคุณภาพของสภาองค์กรชุมชน ต่อไปในปี 2563

1.2) ประชุมออกแบบการพัฒนาตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง(เชิงคุณภาพของสภาองค์กรชุมชน) เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการเชื่อมโยงการสอบทานคุณภาพ ร่วมกับสำนักสื่อสารจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาคน การพัฒนาองค์กรชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและการทำงานร่วมกับหน่วยงาน โดยได้วิเคราะห์ out put (ผลผลิต) / out come (ผลลัพธ์) และ impact (ผลกระทบ) ที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย เพื่อออกแบบหลักเกณฑ์และเป้าหมายตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน และเชื่อมโยงการทำงานและสนับสนุนการพัฒนา

1.3) ได้มีการนำเสนอร่างกำหนดกรอบตัวชี้วัดพัฒนาความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชน ทั้ง 4 ด้าน ตามตัวชี้วัดความเข้มแข็งการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน ปี 2563 เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการฯ ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการฯ ครั้งที่ 3/2562 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2562 โดยเบื้องต้นคณะกรรมการดำเนินการฯ ได้พิจารณาเห็นชอบในเชิงหลักการและเนื้อหาการพัฒนา

2) ได้มีการพัฒนาและยกร่างตัวชี้วัดการพัฒนาความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชน โดยมีแนวทางการพัฒนาตามกรอบตัวชี้วัดของคณะทำงานติดตามระบบงานพื้นที่ พัฒนาระบบตัวชี้วัดเชิงคุณภาพฯ โดยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับประเด็นงานและการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน ตามกรอบตัวชี้วัดหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพคน 2) คุณภาพชีวิต 3) คุณภาพองค์กร และ 4) การเชื่อมโยงหน่วยงาน ซึ่งได้วิเคราะห์เนื้อหาและออกแบบหลักเกณฑ์ เป้าหมายการดำเนินการ ประกอบด้วย ผลผลิต ผลลัพธ์ และ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน และเชื่อมโยงการทำงานอันจะสร้างผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนและกลุ่มองค์กรที่ได้มีการจัดแจ้ง

ที่ผ่านมา สำนักงานภาคได้มีการรวบรวมผลการดำเนินการสอบทานในปี 2562 ในระบบโปรแกรมของสภาองค์กรชุมชนไปได้ส่วนหนึ่งตามแบบสอบทานเพื่อพัฒนาสภาองค์กรชุมชน ปี 2562 แต่ยังไม่เกิดความสอดคล้องและยังไม่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและออกเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ที่สอดคล้องกับเกณฑ์การพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพสภาองค์กรชุมชนที่มีการเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง รายละเอียดตาม (ร่าง) ตัวชี้วัดความเข้มแข็งการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน ปี 2563 เพื่อสนับสนุนให้เกิดการสอบทานคุณภาพสภาองค์กรชุมชน ในปี 2563 และนำผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นประกอบการรายงานผลต่อกลไกที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการพัฒนาในด้านอื่นๆของสภาองค์กรชุมชนต่อไป และจะต้องดำเนินการพัฒนาและออกแบบร่วมกับนักพัฒนาโปรแกรมจากสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลของสภาองค์กรชุมชนใช้เป็นเครื่องมือดำเนินการสอบทานคุณภาพของสภาองค์กรชุมชน ต่อไป

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน ปี 2563

เป้าหมาย	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)	ผลกระทบ (Impact)
1. การพัฒนาคน			
1.1 สภาองค์กรชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้นำชุมชนในองค์กรสมาชิก กรรมการสภาและ/หรือ ประชาชนทั่วไปในตำบล	เกิดผู้นำชุมชนที่ผ่านการอบรมและพัฒนาศักยภาพ	1. ผู้นำชุมชนสามารถใช้สภาองค์กรชุมชนขับเคลื่อนและพัฒนาในพื้นที่ 2. ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อเสนอต่อชุมชนท้องถิ่น	1. ชุมชนได้ข้อเสนอและแผนการพัฒนาในพื้นที่ 2. ให้ประชาชนได้เรียนรู้เรื่องสิทธิต่างๆ
1.2 การเสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ในองค์กรชุมชน	เกิดผู้นำคนรุ่นใหม่ที่ผ่านการอบรมและพัฒนาศักยภาพ	ผู้นำคนรุ่นใหม่เข้าใจในงานพัฒนาชุมชนและร่วมขับเคลื่อนกับสภาองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชนท้องถิ่น	เกิดคน/กลุ่ม/องค์กรที่ขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่
2. การพัฒนาองค์กรชุมชน			
2.1 มีกิจกรรมการพัฒนาและยกระดับการทำงานองค์กรชุมชนทางด้านต่างๆ	สภาองค์กรชุมชนที่มีการแผนพัฒนาและสามารถบูรณาการแผนงานหรืองบประมาณกับหน่วยงาน ภาคีที่เกี่ยวข้อง	1. สภาองค์กรชุมชนสามารถดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ 2. เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง	1. เกิดการแก้ไขปัญหาและความร่วมมือได้ตรงตามความต้องการ 2. เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
2.2 สภาองค์กรชุมชนมีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างองค์กรสมาชิกและ/หรือ องค์กรอื่นๆในตำบลอย่างสม่ำเสมอ	สภาองค์กรชุมชนที่มีการประชุมตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551	1. กรรมการและสมาชิกสภาองค์กรชุมชนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจ 2. ได้ข้อเสนอต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามมาตรา 21	มีองค์ประกอบจากหน่วยงานภาคีร่วมมากขึ้น
2.3 มีการประสานงาน ทำงานร่วมกับเครือข่ายองค์กรชุมชนในพื้นที่อื่นๆ	สภาองค์กรชุมชนที่มีการสรุปบทเรียน ทบทวนการดำเนินงาน การสอบทานประจำปี	เกิดชุดความรู้และแนวทางการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน	ยกระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ
2.4 สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการแก้ปัญหาสาธารณะของตำบล	สภาองค์กรชุมชนที่เป็นกลไกเชื่อมโยงทุกภาคส่วน เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	1. มีข้อเสนอต่อการแก้ไขปัญหา 2. การรวมกลุ่มในการผลักดันการแก้ไขปัญหาในทุกมิติของชุมชน	1. ทำให้ประชาชน ชุมชนในพื้นที่ได้เรียนรู้และเข้าใจในบทบาทและเกิดกลไกการติดตามการทำงาน 2. ทำให้ประชาชน ชุมชนในพื้นที่ได้เรียนรู้ใน

เป้าหมาย	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)	ผลกระทบ (Impact)
			เรื่องสิทธิต่างๆ 3. หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่สภาองค์กรชุมชนมากขึ้น
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน			
3.1 สภาองค์กรชุมชนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการหนุนเสริม/ดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ประเพณี วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางด้านต่างๆ	ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการได้ปฏิบัติตามแผนงานร่วมกัน	1. ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการได้รับการแก้ไขปัญหา เช่น ที่อยู่อาศัย ภัยแล้ง 2. ได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง	ประชาชนในชุมชนเข้าใจเรื่องแนวคิดการแก้ไขปัญหาแบบพึ่งตนเองและมีระบบการจัดการตนเอง
4. การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและการทำงานร่วมกับหน่วยงาน			
4.1 สภาองค์กรชุมชนมีการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสาธารณะหรือแผนพัฒนาตำบล/เมืองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ข้อเสนอเชิงนโยบายที่เสนอโดยสภาองค์กรชุมชน	ข้อเสนอเชิงนโยบายได้รับการตอบรับและมีผลในเชิงปฏิบัติ	ข้อเสนอได้ถูกยกระดับ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนา
4.2 มีการทำงานร่วมและได้รับการยอมรับ สนับสนุนจากหน่วยงานภาคีการพัฒนาต่างๆในท้องถิ่น	สภาองค์กรชุมชนที่มีความร่วมมือจากหน่วยงาน ภาคีที่เกี่ยวข้อง	1. สภาองค์กรชุมชนมีบทบาทในกลไกการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง 2. สภาองค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาคีที่เกี่ยวข้อง	ยกระดับเป็นแนวทางเชิงนโยบาย

๒ รายงานผลการดำเนินงานของสวัสดิการชุมชนตำบล ไตรมาส 4

1. ภาพรวมความคืบหน้าสถานะโครงการ

1.1 การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2562 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมืองไปแล้ว 5,997 กองทุน สมาชิกกองทุนรวมทั้งหมด 5,994,974 ราย จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการรวม 15,503,158,822.23 บาท แยกเป็นเงินจากสมาชิก 10,252,431,957.74 บาท หรือร้อยละ 66 เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,055,233,572.03 บาทหรือร้อยละ 6 (อปท.สมทบตามความสมัครใจ/สถานะการคลังและส่วนหนึ่งสนับสนุนด้านอื่นที่ไม่เป็นเงินสมทบ) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน พอช. 2,649,485,673.54 บาท หรือร้อยละ 17 เงินสมทบจากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ (ที่นอกเหนือจากการสมทบที่ผ่าน พอช.) 483,288,364.27 บาท หรือร้อยละ 3 นอกจากนั้นเป็นเงินจากแหล่งอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ดอกเบี้ยธนาคาร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ฯลฯ 1,062,719,254.65 บาท หรือร้อยละ 6

สัดส่วนสมาชิกกองทุน โดยส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงาน 2,818,555 ราย เด็ก 777,825 ราย ผู้สูงอายุ 1,674,751 ราย ผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการ และอื่นๆ 162,043 ราย มีผู้ได้รับสวัสดิการโดยตรง ประมาณ 1,973,697 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 2,042,534,102 บาท จำนวนผู้รับสวัสดิการรักษาพยาบาลมากที่สุด 823,818 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.73 เป็นเงินจำนวน 442,110,715 บาท ร้อยละ 21.64 แต่จำนวนเงินจ่ายสวัสดิการเสียชีวิตมากที่สุด 1,072,705,170 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.51 จำนวนผู้เสียชีวิต 159,222 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.29

1.2 สถานะการเปลี่ยนแปลงของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปี 2562 เปรียบเทียบไตรมาส 3 กับไตรมาส 4 พบว่า ในภาพรวมมีกองทุนสวัสดิการชุมชนลดลงจำนวน 1 กองทุน แต่ถ้าหากดูในรายละเอียดแล้วนั้นจะพบว่ามีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลมีจำนวนเพิ่มขึ้น 2 กองทุน ซึ่งก็คือ ภาคกลางและตะวันตก และ จำนวนลดลง 3 กองทุน ซึ่งก็คือ ภาคเหนือ จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นรวม 5 ภาค จำนวน 369,823 ราย และจำนวนเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนเพิ่มขึ้นรวม 5 ภาค จำนวน 457,644,287.85 บาท

ข้อค้นพบ ระหว่างไตรมาส 3 และไตรมาส 4 พบการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

- ภาคเหนือ มีจำนวนกองทุนลดลง แต่จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น 55,429 คน และจำนวนเงินเพิ่มขึ้น 227,712,568.95 บาท จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ภาคเหนือพบว่า มีกองทุนสวัสดิการชุมชนซ้ำในระบบจำนวน 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลช่างเคิ่ง , กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปิงโค้ง , กองทุนสัจจะวันละบาทเพื่อสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยทราย จึงทำการลบออกจากระบบ

ข้อเสนอแนะ

จากการตรวจทานข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน ในการบันทึกข้อมูลในฐานข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน (V2) พบว่ามีข้อสังเกตสำคัญที่ควรดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ข้อมูลในฐานข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน (V2) ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อประกอบการพิจารณาขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนปี 2563 จึงมีการจัดทำข้อมูลการตรวจสอบของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้ง 5 ภาค เพื่อตรวจทานข้อมูลในระบบให้ถูกต้อง โดยทั้ง 5 ภาค มีการปรับปรุงข้อมูลแล้วทั้งสิ้น 3,379 กองทุน เหลืออีก 2,618 กองทุนที่ยังไม่ปรับปรุงข้อมูล พบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในส่วนของจำนวนคณะกรรมการ 1,166 กองทุน รวมทั้งภาคจำนวน 1,398 กองทุน สาเหตุที่จำนวนคณะกรรมการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีการปรับปรุงข้อมูลเนื่องจาก คนบันทึกข้อมูลไม่ได้ลงไปสอบทานกองทุนเองจึงไม่สามารถรู้ข้อมูลที่แท้จริง

1.3 ภาพรวมการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนปี 2562 ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2562

โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชนในปีงบประมาณ ปี 2562 แยกเป็นรายภาคดังนี้

ที่	ภาค	กรอบงบจัดสรร				จำนวนกองทุน			ผลการดำเนินการ (ผลการอนุมัติ)				การเบิกจ่าย		
		กองทุน (รอบแรก)	สมาชิกขอ	กองทุนในภาค	กรอบงบ	ทั้งหมด	อนุมัติ/บันทึก	ยังไม่เบิกจ่าย	สมาชิกทั้งหมด	สมาชิกสมทบ	งบอนุมัติ	งบคงเหลือจากการอนุมัติเบิกจ่าย	เบิกจ่าย/ร้อยละ	คงเหลือที่ยังไม่เบิกจ่าย	
1	ภาคเหนือ	4	133,641	1,145	42,161,041	202	202	-	229,469	195,751	42,161,041	-	42,161,041.00	100	
2	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17	313,326	2,179	130,070,119	440	440	-	567,528	421,557	130,070,119	-	130,201,446.00	100	131,327.00 (คืบงบ)
3	ภาคใต้	45	469,179	1,096	99,683,292	412	412	-	780,278	321,410	99,683,292	-	99,683,292.00	100	-
4	ภาคกลางและตะวันตก	13	101,624	913	55,022,990	274	274	-	329,181	185,185	55,022,990	-	55,022,990.00	100	-
5	ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	3	164,037	650	50,479,545	179	179	-	256,614	167,987	50,479,545	-	50,479,545.00	100	
รวม		82	1,181,807	5,983	377,416,987	1,507	1,507	-	2,163,070	1,291,890	377,416,987	-	377,548,314	100	131,327.00

อ้างอิง : การอนุมัติ/เบิกจ่าย (CODI PMS)

2. รายงานผลการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ไตรมาส 4 (เดือนกรกฎาคม - เดือนกันยายน) 2562

ที่	รายการ	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1	จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้ว	5,998	5,997
	1.1 จำนวนสมาชิกกองทุนรวม (ราย)	5,625,151	5,994,974
	- คนวัยทำงาน	2,741,555	2,818,555
	- เด็กเยาวชน(0-25ปี)	775,844	777,825
	- ผู้สูงอายุ(60ปีขึ้นไป)	1,658,416	1,674,751
	- ผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการ	164,973	148,503
	- อื่นๆ	13,513	13,540
	1.2 จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการรวม (ล้านบาท/ร้อยละ)	15,045,514,534.38	15,503,158,822.23
	- เงินทุนจากสมาชิก	9,894,036,522.49	10,252,431,957.74
	- เงินสมทบจาก อปท.(บาท)	1,014,981,998.03	1,055,233,572.03
	- จำนวนเงินสมทบจาก รัฐ/พอช.	2,604,645,684.74	2,649,485,673.54
	- จำนวนเงินสมทบจากหน่วยงานภาครัฐ (นอกเหนือจาก พอช.)	472,881,100.46	483,288,364.27
	- จำนวนเงินสมทบจากแหล่งอื่นๆ	1,058,969,228.66	1,062,719,254.65
	1.3 จำนวนผู้รับประโยชน์จากกองทุน สวัสดิการชุมชนโดยตรง (ราย)	1,972,680	1,973,697
	1.4 จำนวนเงินจ่ายสวัสดิการ	2,088,676,570	2,042,534,102

3. รายงานโปรแกรมสถานะกองทุนสวัสดิการชุมชนของ 5 ภาค ณ วันที่ วันที่ 31 สิงหาคม 2562 (V2)

ภาค	จำนวน กองทุน	จำนวน สมาชิก	จำนวน หมู่บ้าน	ที่มาของเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน(บาท)						
	(กองทุน)	(คน)	(หมู่บ้าน)	เงินกองทุนทั้งหมด	[6] สมาชิก	[64] (อบต./เทศบาล/ อบจ.)	[65] (พอช.)	[66] หน่วยงานภาครัฐ อื่นๆ	[67] อื่นๆ	[75] เงินบริจาค
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและ ตะวันออก	652	634,424	6,604	2,045,666,439.79	1,378,729,990.21	141,587,098.00	268,254,123.28	75,438,301.00	145,889,578.01	35,767,349.29
ภาคกลางและ ตะวันตก	916	635,124	7,514	2,022,034,286.46	1,347,520,646.20	141,198,022.00	296,502,097.00	44,310,044.50	149,695,372.28	42,808,104.48
ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	2,183	2,255,198	20,197	5,287,054,130.55	3,593,983,978.10	336,251,909.90	951,968,949.41	116,449,151.56	198,042,818.51	90,357,323.07
ภาคใต้	1,103	1,248,798	8,142	3,112,409,307.80	2,019,611,639.00	149,884,982.13	682,238,251.26	51,618,195.86	128,585,446.13	80,470,793.42
ภาคเหนือ	1,143	1,221,430	10,277	3,035,994,657.63	1,912,585,704.23	286,311,560.00	450,522,252.59	195,472,671.35	114,962,418.95	76,140,050.51
รวม	5,997	5,994,974	52,734	15,503,158,822.23	10,252,431,957.74	1,055,233,572.03	2,649,485,673.54	483,288,364.27	737,175,633.88	325,543,620.77

4. การบันทึกข้อมูลพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปี 2562

ตัวชี้วัด	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1 คุณภาพกองทุนตามเกณฑ์ 5 ข้อ	779	1,905
1.1 จำนวนสวัสดิการชุมชนตำบลที่มีการจัดทำรายงานปี 2562	1,783	2,831
1.2 มีการจัดสวัสดิการชุมชนในการดูแลคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนมากกว่าสวัสดิการพื้นฐานเกิด/แก่/เจ็บ/ตาย	1,453	2,574
1.3 การจัดสวัสดิการชุมชนในการดูแลคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนปี 2562 อย่างน้อย 1 เรื่อง	1,642	2,726
1.4 ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนได้รับการดูแลจากสวัสดิการชุมชนเกิด/แก่/เจ็บ/ตาย/ผู้ด้อยโอกาส	1,415	2,549
1.5 ขยายจำนวนสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น	1,162	2,381
1.6 ท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน ให้การสนับสนุนงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน	1,766	2,820
1.7 เงินกองทุนสวัสดิการชุมชนเพิ่มขึ้น	1,556	2,556
1.8 กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีไฟล์แนบระเบียบกองทุน/ชุดความรู้ one page	1,254	1,995
1.9 มีระบบการบริหารจัดการที่ดี	1,753	2,811
1.10 มีการเชื่อมโยงงานสวัสดิการชุมชนกับงานพัฒนาด้านอื่น ๆ ในชุมชน	1,765	2,819

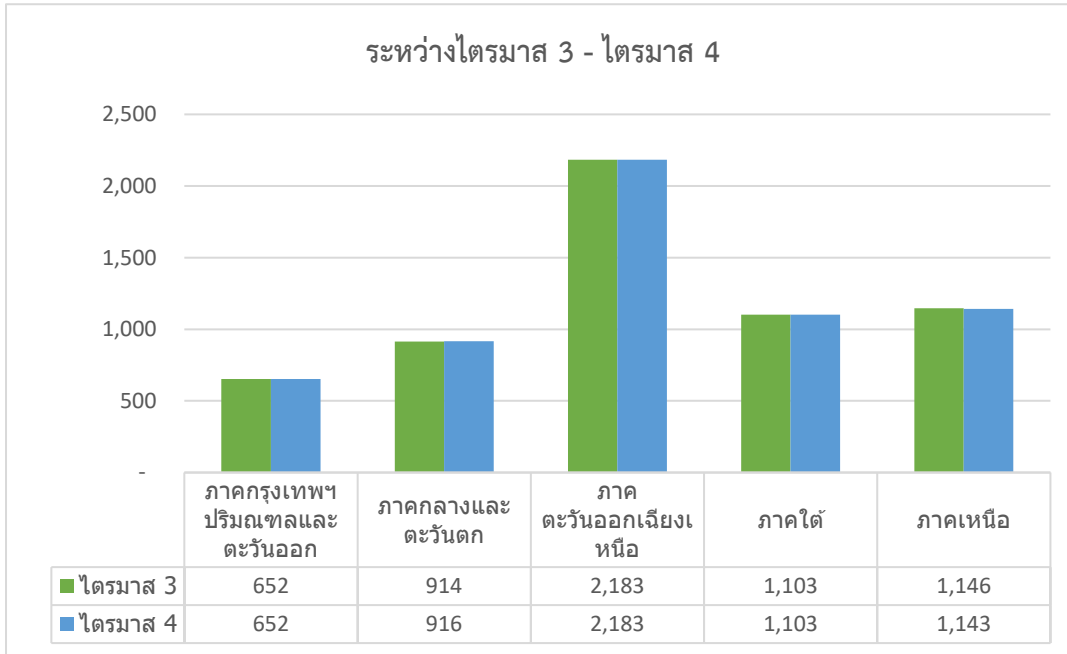
ข้อสังเกตการบันทึกข้อมูลการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ปี 2562

ผลการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชนตามตัวชี้วัด ก.พ.ร. ช่วงไตรมาส 3 ซึ่งจากการตรวจสอบผ่านโปรแกรม EIS ข้อมูลตัวชี้วัดคุณภาพกองทุนตามเกณฑ์ 5 ข้อ ของกองทุนที่ผ่านเกณฑ์ข้างต้น พบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 779 กองทุน มีบางกองทุนยังไม่มีการแนบไฟล์องค์ความรู้รูปธรรม (one page) เป็นข้อสังเกตว่า ระบบโปรแกรมนี้ให้ผ่านเกณฑ์ เนื่องจากบันทึกข้อมูลส่วนอื่นๆ ครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้มีการปรับเกณฑ์การวัดผลองค์ความรู้รูปธรรม (one page) โดยเพิ่มปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแผนการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ดังนั้น ทางฝ่ายเลขาฯ ขอความร่วมมือไปยังสำนักงานภาค 5 ภาค ช่วยตรวจสอบการแนบไฟล์องค์ความรู้รูปธรรม (one page) และเพิ่มปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแผนการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนในการวัดผลองค์ความรู้รูปธรรม (one page) เพื่อป้องกันกองทุนที่ไม่แนบไฟล์ และทำให้ผ่านเกณฑ์ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

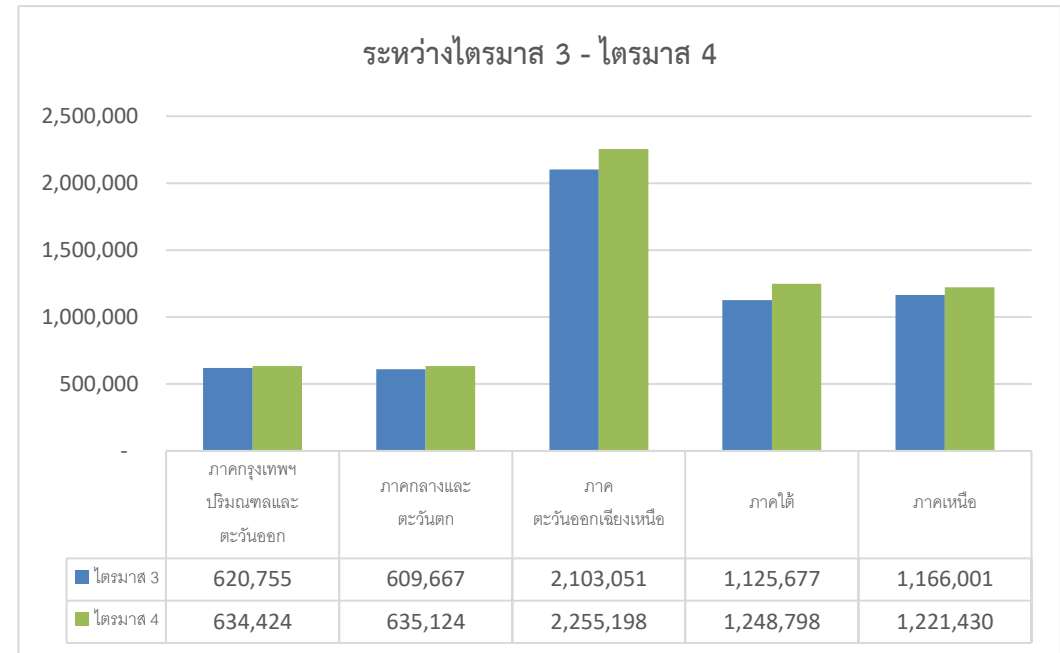
ในช่วงไตรมาส 4 จากการตรวจสอบการดำเนินงานตามเกณฑ์การวัด ก.พ.ร. ในรอบ 12 เดือน (ต.ค.61-ก.ย.62) ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2562 พบว่าทั้ง 5 ภาคมีจำนวนสวัสดิการชุมชนตำบลที่มีการจัดทำรายงานปี 2562 จำนวน 2,054 กองทุน มีรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนในการดูแลคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนมากกว่าสวัสดิการพื้นฐาน(เกิด/แก่/เจ็บ/ตาย) จำนวน 2,009 กองทุน มีรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนในการดูแลคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนปี 2562 อย่างน้อย 1 เรื่อง จำนวน 2,037 กองทุน มีผู้ด้อยโอกาสในชุมชนได้รับการดูแลจากสวัสดิการชุมชน(เกิด/แก่/เจ็บ/ตาย/ผู้ด้อยโอกาส) จำนวน 2,006 กองทุน และมีการขยายจำนวนสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น จำนวน 1,966 กองทุน

ในส่วนของเนื้อหารายงานผลการดำเนินงาน (One page) จากการขอความร่วมมือไปยังสำนักงานภาค 5 ภาค ช่วยตรวจสอบการแนบไฟล์องค์ความรู้รูปธรรม (one page) และเพิ่มปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแผนการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน พบว่าในแต่ละภาคได้ทำถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว ดังนี้

- ภาคเหนือ จำนวนเป้าหมาย 199 กองทุน ผ่านเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์ 202 กองทุน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนเป้าหมาย 585 กองทุน ผ่านเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์ 654 กองทุน
- ภาคใต้ จำนวนเป้าหมาย 511 กองทุน ผ่านเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์ 516 กองทุน
- ภาคกลางและตะวันตก จำนวนเป้าหมาย 187 กองทุน ผ่านเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์ 271 กองทุน
- ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก จำนวนเป้าหมาย 228 กองทุน ผ่านเกณฑ์ครบถ้วนสมบูรณ์ 242 กองทุน

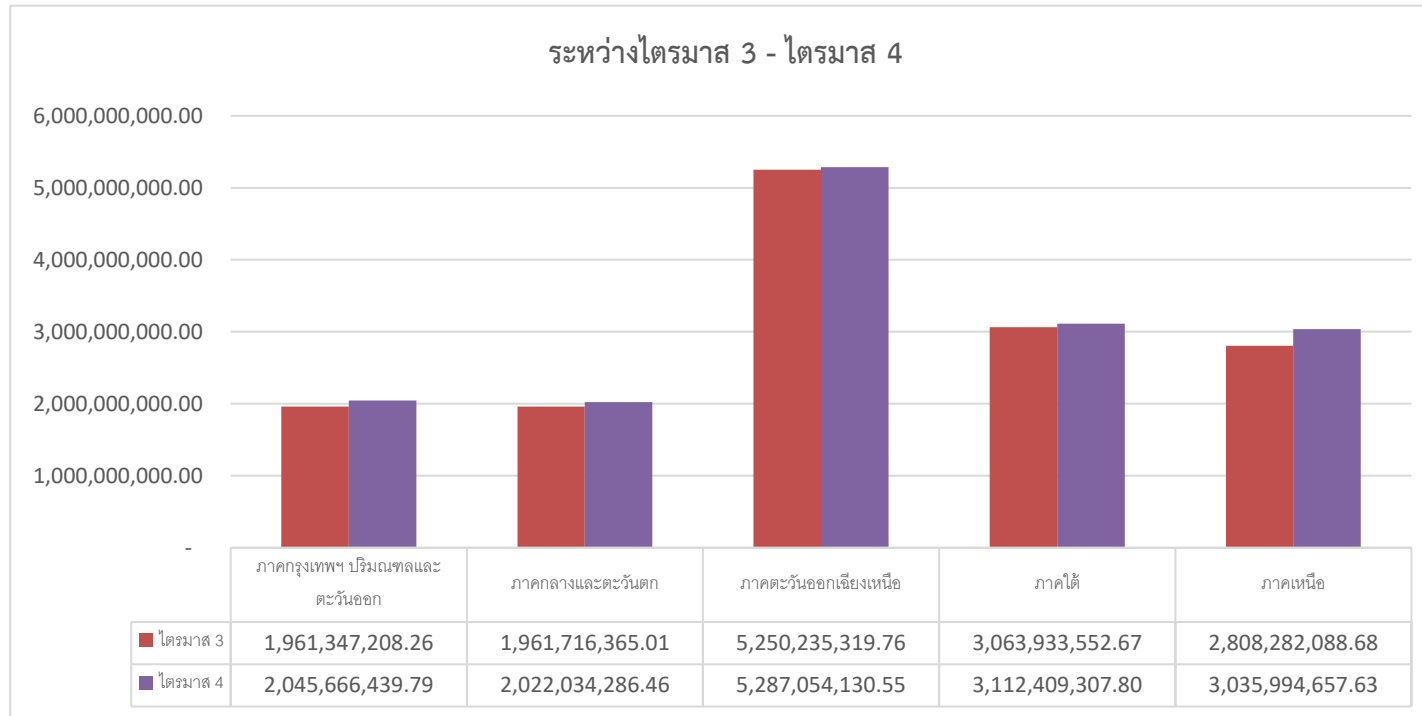

กราฟที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนกองทุน (กองทุน)

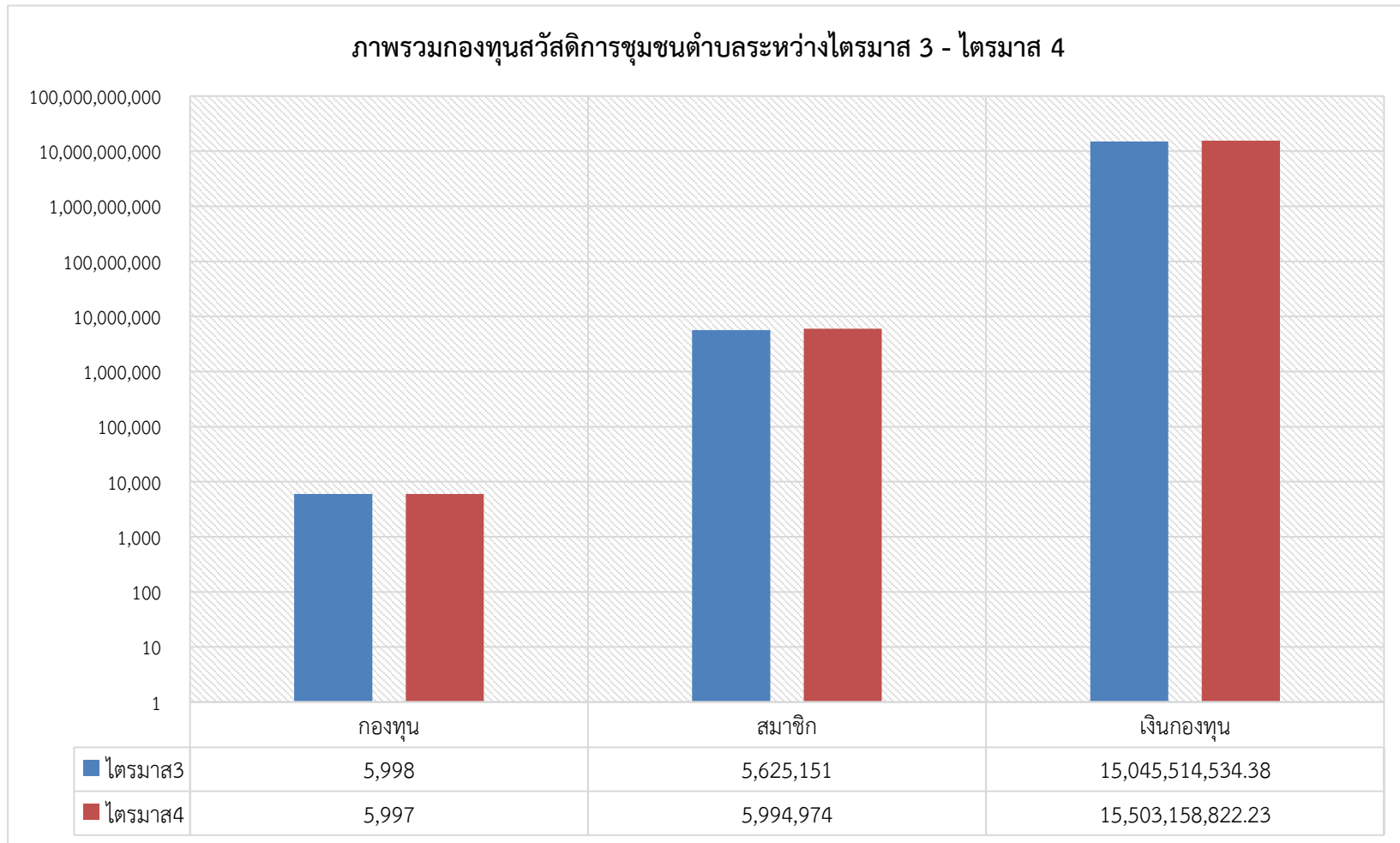

กราฟที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนสมาชิก (คน)

กราฟที่ 3 เปรียบเทียบจำนวนเงินกองทุน (บาท)

กราฟที่ 4 เปรียบเทียบจำนวนกองทุน/จำนวนสมาชิก/จำนวนเงินกองทุน

3 รายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในขบวนองค์กรชุมชน ไตรมาส 4

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วย “การพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชน” โดยมีเป้าหมาย “พัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของคนทำงานในขบวนองค์กรชุมชน และผู้นำชุมชนท้องถิ่น ใน 5 ปี รวม 15,000 คน” เพื่อให้คนในขบวนองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชนมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาล เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรและชุมชน

สถาบันฯ จึงมอบหมายให้สำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม มีหน้าที่สนับสนุนและประสานเชื่อมโยงการพัฒนาบุคลากรในขบวนการพัฒนาในขบวนองค์กรชุมชนให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำไปสู่การจัดการตนเองที่องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยการประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในสถาบันฯ และภายนอก เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และนโยบายในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง โดยมุ่งเน้นการกระจายระบบการบริหารจัดการไปยังพื้นที่ และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน หน่วยงาน ตลอดจนภาคีต่างๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นจากฐานราก นำไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในทุกระดับ

ในช่วงไตรมาสที่ 4 (เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2562) สำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม ได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน ประจำปี 2562 ดังนี้

1. การดำเนินงานระดับนโยบายองค์กร และการสนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน

1.1 สนับสนุนการประชุม และการลงพื้นที่ติดตามสนับสนุนกระบวนการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนระดับภาค ของคณะทำงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน ดังนี้

1.1.1 ประชุมคณะทำงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน ครั้งที่ 3/2562 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องประชุม 204 อาคารสยามบรมราชกุมารี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยคณะทำงานฯ ได้มีมติที่สำคัญ ดังนี้

1) รับทราบความก้าวหน้าผลการดำเนินงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนระดับภาค 5 ภาค ภาพรวมการพัฒนาเจ้าหน้าที่ พอช. ของสำนักทรัพยากรบุคคล และภาพรวมการดำเนินงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน ของสำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม โดยมีผู้นำที่ได้รับการพัฒนาในไตรมาส 3 รวม 2,061 คน

2) เห็นชอบการจัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินงานการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ (เวทีเชื่อมโยงการเรียนรู้ระดับชาติ) “รวมพลังการเรียนรู้ พัฒนาคน พัฒนาชุมชนเข้มแข็ง สู่พื้นที่การพัฒนาที่ยั่งยืน” และวางทิศทางการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ 3 ปี (พ.ศ.2563-2565) ในระหว่างวันที่ 4 – 6 กันยายน 2562

3) เห็นชอบ -ร่าง-ทิศทางการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) โดยมี วิสัยทัศน์ คนในขบวนองค์กรชุมชน เป็นคนมีคุณธรรม มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่ส่งต่อการจัดการตนเอง และสร้างชุมชน สังคมเข้มแข็ง ยุทธศาสตร์หลัก การพัฒนาคนเชิงพื้นที่ ตั้งเป้าหมายให้เกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้นำเชิงประเด็น ใน 1,000 ตำบล 10,000 คน และให้นำไปรับฟังข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากขบวนองค์กรชุมชน ใน “เวทีสรุปผลการดำเนินงานนวัตกรรมการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ : พลัง

การสื่อสารจัดการความรู้ “สู่การพัฒนาคนที่ยั่งยืน” ในวันที่ 4-5 กันยายน 2562 (รายละเอียดทิศทาง การพัฒนาคนเชิงพื้นที่ตามเอกสารแนบท้าย)

4) เห็นชอบ การจัดทำแบบสำรวจผู้นำที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชน ประจำปี 2561 โดยให้เพิ่มเติมคำถาม ประกอบด้วย (1) มีความเก่ง หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องอะไร (2) งานที่ทำอยู่คืออะไร (3) งานที่ทำอยู่นั้นมีคุณค่าของงานต่อชุมชนอย่างไรบ้าง และให้ส่งต่อไปยังผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

1.2 สนับสนุนคณะทำงานฯ ลงพื้นที่ติดตามหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชนในระดับภาค ที่ทำให้คณะทำงานฯ ระดับชาติ และคณะทำงานฯ ระดับภาค ได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม หนุนเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน นำแนวทางจากคณะทำงานฯ ระดับชาติ แปรไปสู่การปฏิบัติในระดับภาค

2. การดำเนินงานสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชนในระดับภาค และระดับชาติ (ดำเนินการร่วมกับสำนักงานภาค และส่วนงานภายใน)

2.1 ดำเนินการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนได้ จำนวน 313 คน ดังนี้

2.1.1 ภาคใต้ จำนวน 218 คน

2.1.2 ภาคกลางและตะวันตก จำนวน 95 คน

ผู้นำในขบวนองค์กรชุมชนที่ได้รับการพัฒนา สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมในหลักสูตรต่างๆ ไปใช้ในการทำงานได้จริง เช่น การจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชน การถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรม การจัดทำคัลปด้วยมือ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล และการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้นำที่ผ่านกระบวนการพัฒนาจากเดิมที่เป็นคนไม่พูด นำเสนอไม่เป็น ไม่กล้าจับไม้ชี้ขึ้นเวที สามารถนำเสนอได้ กล้าพูด กล้าจับไม้ชี้ขึ้นเวทีได้ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนได้

2.2 เกิดพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ใหม่ 4 พื้นที่จาก 4 ภาค ที่สามารถใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ เห็นรูปธรรมการเปลี่ยนแปลงในงานพัฒนาคนในขบวนฯ ไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ และถ่ายทอดความรู้สู่ผู้ภายในและภายนอกได้แก่

2.2.1 ภาคใต้ ตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้การเรียนรู้จากการสร้างฝายมีชีวิต ไปสร้างคน ให้คนไปสร้างและดูแลสิ่งแวดล้อม

2.2.2 ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด ใช้การพัฒนาคน ด้วยการปลดหนี้ในระบบ ให้คนไปพัฒนาชุมชนและสร้างการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชน

2.2.3 ภาคกลางและตะวันตก ตำบลสระพัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้วัฒนธรรมลาวเวียง ในการพัฒนาคนในชุมชน และสร้างการเรียนรู้ให้กับคนรุ่นใหม่ให้หันกลับมาสนใจ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง

2.2.4 ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ ตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้กระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ ในการรวมคน พัฒนาคนในหมู่บ้านหนองหิน และเชื่อมโยงคนในตำบลได้กว่า 300 คน มีพื้นที่ทำนาอินทรีย์กว่า 1,700 ไร่

2.3 สำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนฯ ร่วมกับ คณะทำงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน และสำนักสื่อสารจัดการความรู้และนวัตกรรมชุมชน จัดเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ขบวนการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนระดับชาติ “เวทีสรุปผลการดำเนินงานนวัตกรรมการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ : พลังการสื่อสารจัดการความรู้ สู่การพัฒนาคนที่ยั่งยืน” (Care – Share - Create) ในวันที่ 4-5 กันยายน 2562 ณ ห้องประชุมโรงแรมเอสบางก

อกนวมินทร์ ถนนนวมินทร์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ เพื่อให้ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนงานพัฒนาคนในระดับภาค และส่วนกลาง ได้นำเสนอผลการดำเนินงานการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ และการพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองร่วมกัน (ผลงานเชิงคุณภาพ ผลงานเชิงปริมาณ บทเรียนสำคัญที่เป็นทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน และประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการต่อ) และได้เพิ่มมุมมองทางความคิดให้กับผู้นำได้มีความรู้ เกิดความเข้าใจ และเชื่อมั่นต่อแนวทางการพัฒนาที่ “คนเป็นฐานรากของการพัฒนาที่ยั่งยืน” ตลอดจนได้กำหนดทิศทาง “การพัฒนาคนเชิงพื้นที่” 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ร่วมกัน

จากการจัดงานดังกล่าว มีผู้นำขบวนองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงานสถาบันฯ เข้าร่วม จำนวน 128 คน และภาพรวมผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.3.1 เห็นการเรียนรู้ข้ามพื้นที่ของผู้นำในพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ใหม่ ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้จากการทำงานให้กับเพื่อนๆ ได้ ภาพรวมผลการดำเนินงานจาก 5 ภาค

2.3.2 ผู้นำได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรต่างๆ จำนวน 4,030 คน ได้แก่

- 1) ภาคใต้ จำนวน 974 คน
- 2) ภาคเหนือ จำนวน 628 คน
- 3) ภาคกลางและตะวันตก จำนวน 828 คน
- 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 801 คน
- 5) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก จำนวน 764 คน
- 6) คณะทำงานพัฒนาคนในขบวนองค์กร

ชุมชนดำเนินการเอง จำนวน 35 คน

2.3.3 หลักสูตรและเนื้อหาการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

1) การพัฒนาวิถีคิด และทัศนคติ (Attitude) ให้การรู้จักตนเอง (Self-awareness) จุดแข็ง จุดอ่อน ความสามารถของตนเอง พัฒนาและปรับเปลี่ยนวิถีคิด (Mindset) เพื่อการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง รู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักปรับประยุกต์ใช้ เช่น หลักสูตรการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ “เรียนรู้ประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนภาคอีสาน” หลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงขบวนองค์กรชุมชน (ทีมยอดเยี่ยม/สร้างและพัฒนาทีม)/ ผู้นำยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม/ อดุมการณ์ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชน (สภาฯ จัดตั้งใหม่, สภาฯคุณภาพ, สภาฯติดเตียง) หลักสูตรนักยุทธศาสตร์ขบวนองค์กรชุมชน/การจัดตั้งขบวน/การบริหารขบวน หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเยาวชน (คนมีแวว) เพื่อการพัฒนาสังคม (Young Influencer for Social Development) เป็นต้น

2) การพัฒนาทักษะความสามารถ (Skill) ให้มีความรู้ (Knowledge) มีความเชี่ยวชาญในตนเอง ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งนำไปสู่การจัดการตนเอง เช่น ผู้นำยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการบริหารยุทธศาสตร์ หลักสูตรการพัฒนานโยบายสาธารณะ “เรียนรู้ประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนอีสาน” ที่มีเนื้อหาให้มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนประเด็นงานร้อน หลักสูตรการพัฒนาทักษะการขับเคลื่อนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐ หลักสูตรการบริหารจัดการทางการเงินองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ หลักสูตรระบบสารสนเทศการบริหารโครงการ (CODI-Project PM)/ ดิจิทัลเพื่อชุมชน หลักสูตรธรรมาภิบาล/การบริหารจัดการที่ดี และการบริหารโครงการ การพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน หลักสูตรการ

จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบล/จังหวัด หลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชน (C-BMC) หลักสูตรสื่อสารสาธารณะระบบโซเซียล หลักสูตร Training of the Trainer (TOT) เป็นต้น

3) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในพื้นที่ และการเรียนรู้ข้ามพื้นที่ ส่งเคราะห์ให้เป็นองค์ความรู้ของชุมชน/พื้นที่ ได้แก่ การเขียนเพื่อการสื่อสารสาธารณะ (บทความ/สารคดี/ข่าว) หลักสูตรนักสื่อสารจัดการความรู้ชุมชน (การถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรม/ทำคลิปวิดีโอที่ค้นด้วยมือถือ)

2.3.4 ผลลัพธ์สำคัญ ได้แก่

- รับรู้ และเข้าใจเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนฯ ร่วมกัน (พัฒนาไปเพื่ออะไร พัฒนาแล้วต้องไปทำอะไร)
- รับรู้สถานการณ์ ยุทธศาสตร์ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของชุมชนฯ
- รู้จักวิธีการทบทวน การวิเคราะห์ด้วยการใช้ SWOT เป็นเครื่องมือ สามารถวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบล แผนยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนการขับเคลื่อนเชิงประเด็นได้ เช่น แผนการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ดำเนินการโดยสภาองค์กรชุมชน 22 ตำบลรอบเขื่อนอุบลรัตน์ ที่มีภาคีเข้ามาร่วมดำเนินการอย่างหลากหลาย เช่น นายอำเภออุบลรัตน์ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจภาคอีสาน สำนักส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ 6 อุทยานแห่งชาติน้ำพอง การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดขอนแก่น เป็นต้น
- เกิดความเข้าใจ และสามารถเข้าใช้งาน บันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรม (CODI-Project PM) เป็น
- กองเลขากองทุนสวัสดิการชุมชน สามารถจัดทำบัญชีกองทุนเป็น
- มีความรู้ในการประสานการทำงานร่วมกับภาคีหน่วยงานในพื้นที่ เกิดการวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างกลไกระดับกลุ่มจังหวัด จังหวัด และเจ้าหน้าที่ พอช.
- มีนักยุทธศาสตร์เพิ่มขึ้น จังหวัดละ 2-3 คน นักบริหารจัดการรุ่นใหม่จังหวัดละ 3 คน
- สามารถถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรม และรู้จักการผลิตคลิปวิดีโอที่ค้นด้วยมือถือได้ โดยงานถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรมได้รับการเผยแพร่ในช่องทางสื่อสารสาธารณะของ พอช. และงานคลิปวิดีโอที่ค้นได้รับการเผยแพร่ในสื่อ Thai PBS เกิดกระแสการสื่อสารงานพัฒนาในระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กจังหวัด
- สามารถนำ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน ประสานงานกับภาคีหน่วยงานเป็น เกิดการรวมตัวเป็นเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนขับเคลื่อนงานประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนภาคอีสาน ในการช่วยเหลือการขับเคลื่อนงาน แบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน

2.3.5 บทเรียนสำคัญ ได้แก่

- การพัฒนาศักยภาพผู้นำ ต้องมีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับคนผู้นำเดิมให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในงานที่ถนัด ถ่ายทอดความรู้ของตนเองได้ และพัฒนาผู้นำใหม่ให้เป็นคนทำงานรุ่นใหม่ที่มีใจ คิดค้นนวัตกรรมการพัฒนาในชุมชนท้องถิ่น
- การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับหลักสูตร และผลลัพธ์ที่ต้องการ เป็นเรื่องสำคัญที่ไม่ควรละเลย หากหวังผลการเปลี่ยนแปลง
- การนำวิทยากรจากภายนอก หรือการจัดจ้างวิทยากรภายนอกมาจัดกระบวนการให้ หากไม่ทำความเข้าใจให้ชัด ออกแบบร่วมให้ดี จะไม่สามารถเข้าแทรกแซงเนื้อหาในระหว่างปฏิบัติการได้

- แผนพัฒนาระดับตำบล และแผนยุทธศาสตร์จังหวัด เป็นต้นทุนที่สำคัญในการเชื่อมโยงการทำงานกับภาคีหน่วยงาน
- การแสวงหาเพื่อนภาคี เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายการทำงาน เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างพลังร่วมของขบวนการองค์กรชุมชน รวมทั้งเปิดพื้นที่ของขบวนการองค์กรชุมชนให้กว้างขวางขึ้น
- พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทั้งการเป็นพื้นที่กลาง พื้นที่ทางกฎหมาย และพื้นที่เรียนรู้

2.3.6 ปัญหาและอุปสรรค

- กลุ่มเป้าหมายไม่เป็นไปตามที่ตั้งเป้า และตรงกับเนื้อหาหลักสูตร
- สถานที่จัดกระบวนการ ไม่กึ่งกลาง ทำให้ต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก
- ระบบอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร เมื่อต้องอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารออนไลน์
- ขาดการหนุนเสริม ยกเว้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กรณีหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาความเชี่ยวชาญ เช่น หลักสูตรสื่อสารสาธารณะ เป็นต้น)
- กระบวนการพัฒนา และผลงานยังไม่แล้วเสร็จ แต่ต้องรายงานผลผลิตเพื่อตอบรายงานตัวชีวิต
- การจัด 1 ครั้ง ต้องการผลงานหลายอย่าง ทำให้เนื้อหาแบ่งออกเป็นขั้นๆ ไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
- การวางเนื้อหาในบางหลักสูตร สลับไปสลับมา ไม่เป็นไปตามลำดับ ทำให้ผู้เข้าร่วมสับสน
- การจัดจ้างวิทยากรจากภายนอก บางหลักสูตรมีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ต้องบริหารงบประมาณให้เพียงพอ
- เจ้าหน้าที่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการตามแผน เนื่องจากมีภารกิจมาก บางเวทีต้องให้วิทยากร หรือคณะทำงานฯ ระดับภาคดูแลภาพรวมของงานแทน
- การติดตามประเมินผลลัพธ์ในระยะยาวค่อนข้างยาก เพราะอยู่กระจ่ายกันหลายจังหวัด

3. การดำเนินงานสนับสนุนการจัดการความรู้ให้เป็นองค์ความรู้

“การพัฒนาศักยภาพคนในขบวนการองค์กรชุมชน” สำนักเชื่อมโยงขบวนการองค์กรชุมชนฯ ร่วมกับ คณะทำงานพัฒนาคนในขบวนการองค์กรชุมชน สำนักสื่อสารจัดการความรู้และนวัตกรรมชุมชน สำนักงาน พอช. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คณะอนุกรรมการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน และสำนักเลขานุการสภาองค์กรชุมชน ดำเนินการจัดทำชุดความรู้ “การพัฒนาคนในขบวนการองค์กรชุมชน เรื่อง การพัฒนาและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเรียนรู้กรณีที่ตั้งผลกระทบต่อชุมชนภาคอีสาน” เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ไปยังขบวนการองค์กรชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง เช่น ภาคีองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคีวิชาการ และสภาองค์กรชุมชนลุ่มน้ำโขง เป็นต้น จำนวน 3,000 เล่ม

เอกสารแนบ

ทิศทางการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

หลักการ เหตุผล และสถานการณ์สำคัญ

1. ตลอดระยะเวลา 18 ปี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ได้ทำงานร่วมกับ “ขบวนองค์กรชุมชน” ที่ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นรากฐานต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนและสังคม ในกระบวนการดำเนินงานที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้มีเวทีเชิญผู้นำจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งผู้นำชุมชนอาวุโส ผู้แทนภาคประชาสังคม นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมปรึกษาหารือในแนวทางการสนับสนุนและขับเคลื่อนงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการพัฒนากลไกการทำงานร่วมกันในทุกระดับ ด้วยการกำหนดแนวทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาตนเองภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนนโยบายต่างๆ ในระดับพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อขบวนองค์กรชุมชน ผ่านประเด็นงานพัฒนาต่างๆ เช่น สภาพองค์กรชุมชน เศรษฐกิจและทุนชุมชน สวัสดิการชุมชน การพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย (บ้านมั่นคง บ้านพอเพียงชนบท ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง) การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน เป็นต้น ที่สนับสนุนให้ขบวนองค์กรชุมชนได้ออกแบบวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ด้วยตนเอง รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือกับภาคีหน่วยงาน เช่น กรมการพัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) สถาบันการศึกษา สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ราชพัสดุ เป็นต้น ในการออกแบบการพัฒนาผู้นำด้านต่างๆ เพื่อให้ขบวนองค์กรชุมชนได้มี “ผู้นำการพัฒนา” ในทุกระดับ

2. พ.ศ. 2560 สำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและภาคี ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาบุคลากรในงานขบวนองค์กรชุมชน และคณะทำงานพัฒนาศักยภาพผู้นำในขบวนองค์กรชุมชนของแต่ละภาค เมื่อวันที่ 8-9 สิงหาคม 2560 ณ โรงแรมทาวเวอร์อินทาวน์ เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ได้จัดเวทีนำเสนอบทเรียนสำคัญในการพัฒนาผู้นำของขบวนองค์กรชุมชน โดยนำเสนอบทเรียนจากงานวิจัยและการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้นำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2557 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้นำ โดยคณะกรรมการพัฒนาบุคลากรในงานขบวนองค์กรชุมชน เมื่อการประชุมครั้งที่ 4/2560 วันที่ 9 สิงหาคม 2560 ได้เห็นชอบกรอบคิดและทิศทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในงานขบวนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563) โดยมีเป้าหมายเพื่อ “พัฒนาแกนนำให้ขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาและเสริมพลังชุมชนในทุกระดับ ทุกประเด็นงาน สู่การเป็นโรงเรียนพลเมือง” คาดหวังให้ผู้นำมีผลสำเร็จใน 3 ด้าน คือ 1) ความเข้าใจที่ถูกต้องและใกล้เคียงกัน 2) ทศนคติที่ดีร่วมกัน และ 3) สมรรถนะในการเป็นผู้นำที่จะพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ไปสู่เป้าหมายชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง โดยมีกระบวนการหลักๆ ใน 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) *วิถีคิด ทศนคติ (Attitude)* : การรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจเป้าหมายชีวิต การเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และการเข้าใจผู้อื่น 2) *การคิดเชิงระบบ (System Thinking)* : วิถีคิดเพื่อการจัดการกับเรื่องราว สถานการณ์ที่สลับซับซ้อน การมอง และการคิดแบบองค์รวม 3) *การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)* : ความสามารถในการหาวิธีการ หรือทางเลือกที่ดีที่สุด เป็นนักคิดเชิงกลยุทธ์ 4) *การปฏิบัติ (Practice)* : การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะ ทักษะในการปฏิบัติพื้นที่ ปฏิบัติการเรียนรู้

3. สถาบันฯ จึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสถาบันฯ พ.ศ. 2560-2564 ว่าด้วยการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน เป็น “**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วย การพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชนและองค์กรชุมชน**” โดยมีเป้าหมาย “**พัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของคนทำงานในขบวนองค์กรชุมชน และผู้นำชุมชนท้องถิ่น ใน 5 ปี รวม 15,000 คน**” โดยมุ่งหวังให้คนในขบวนองค์กรชุมชน และองค์กรชุมชน มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาล เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็น

ภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรและชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นการวางรากฐานการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ให้การพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชนมีความต่อเนื่อง มีผู้นำการพัฒนาในพื้นที่ และประเด็นงานต่างๆ กระจายเพิ่มมากขึ้น และขยายผลการทำงานออกไปทั่วประเทศ โดยในปี พ.ศ.2560 สถาบันฯ สามารถพัฒนาศักยภาพผู้นำด้านต่างๆ ได้ 3,406 คน สามารถเป็นวิทยากรกระบวนการ เป็นนักการจัดการข้อมูล นักสื่อสาร นักจัดการความรู้ชุมชน นักบริหารจัดการ นักสำรวจและเก็บข้อมูล นักการเงินบัญชี และนักยุทธศาสตร์ เป็นต้น

4. พ.ศ. 2561 คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการประชุมครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2561 มีมติเห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน โดยให้มีองค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ และแนวทางในการปฏิบัติให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ผู้อำนวยการสถาบันฯ จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง **“คณะทำงานยกร่างแนวทางการพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน”** โดยมีองค์ประกอบจากกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการสถาบันฯ จำนวน 3 ท่าน ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันฯ จำนวน 3 ท่าน และผู้ปฏิบัติงานของสถาบันฯ จำนวน 4 ท่าน รวม 10 ท่าน มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน กำหนดแนวทาง และหลักสูตรกลางการพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน และเสนอแนะการแต่งตั้งกลไกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน รวมถึงรายงานความคืบหน้าการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถาบันฯ โดยคณะทำงานฯ มีวาระการดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง จนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2561 รวมประมาณ 5 เดือน

5. สำนักเชื่อมโยงชุมชนองค์กรชุมชนและภาคี ร่วมกับคณะทำงานยกร่างแนวทางการพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการแนวทางการพัฒนาบุคลากรในชุมชนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563) เมื่อวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ 2561 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 98 คน ประกอบด้วย ผู้แทนชุมชนองค์กรชุมชน 5 ภาค ภาคีประชาสังคม นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงาน พอช. ได้ร่วมกันสะท้อนบทเรียน พร้อมปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเมื่อปี พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา โดยพบว่า ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการที่สำคัญ คือ กลุ่มเป้าหมายไม่ตรงกับเนื้อหาหลักสูตร การเข้าร่วมไม่ครบกระบวนการ ระยะเวลาการจัดไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ผู้นำบางคนไม่ยอมรับเนื้อหาหลักสูตร ขาดการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน (เข้าร่วมตามระบบโควตา) ส่งผลให้การจัดคนเข้าร่วมไม่เหมาะสม ไม่มีการสำรวจความต้องการของผู้เข้าร่วมอบรม งบประมาณไม่สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนา ขาดกระบวนการติดตามหลังการพัฒนา/อบรม มีช่องว่างทางความคิดระหว่างผู้นำเก่า ผู้นำใหม่ และเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ ได้มีข้อเสนอแนะต่อการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนองค์กรชุมชนร่วมกัน คือ **“ผู้นำและชุมชนองค์กรชุมชนสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปสู่การจัดการตนเอง และเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้”** โดยวางหลักคิดในการพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน ที่ต้องสร้างการเรียนรู้ ใช้ความรู้ภูมิปัญญา ร่วมพลังภาคีในการขับเคลื่อนอย่างมียุทธศาสตร์ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ด้วยหลักการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) หรือ ทำไป คิดไป เรียนรู้ไป

6. คณะทำงานยกร่างแนวทางการพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน ในการประชุมครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องประชุมศรีพูนสุข โรงแรมทาวนอินทาวน์ เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ได้มีมติเห็นชอบข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน ที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ เสนอเมื่อวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ 2561 โดยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563) และได้มีมติเห็นชอบ **(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในชุมชนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563)** และพัฒนาขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตรกลางจำนวน 7 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยพลังองค์กรชุมชน หลักสูตรการขับเคลื่อนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ หลักสูตร

การสื่อสารสาธารณะ หลักสูตรการเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติ หลักสูตรการพัฒนาระบบการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และหลักสูตรประเด็นงานยุทธศาสตร์ 5 ประเด็นงาน ประกอบด้วย สภาองค์กรชุมชน การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนเป็นแกนหลัก สวัสดิการชุมชน การแก้ไขปัญหาที่ดิน และเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันฯ เพื่อเห็นชอบ และเผยแพร่สู่ชาวบ้านองค์กรชุมชนนำไปปรับใช้

7. คณะกรรมการสถาบันฯ เมื่อการประชุมครั้งที่ 4/2561 วันที่ 26 เมษายน 2561 ได้มีมติ 1) เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2560-2562) 2) เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการดำเนินงานของคณะทำงานยกร่างแนวทางการพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชนจากสิ้นสุดวาระการดำเนินงานในเดือนมิถุนายน 2561 เป็นสิ้นสุดวาระการดำเนินงานในเดือนกันยายน 2561 และให้เปลี่ยนชื่อคณะทำงานฯ จาก “คณะทำงานยกร่างแนวทางการพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชน” เป็น “**คณะทำงานพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชน**” โดยมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ กำกับเชิงนโยบาย และติดตามผลการดำเนินงานการพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชนให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563) และร่วมหนุนเสริมการทำงานของขบวนองค์กรชุมชนในระดับภาค ประสานการทำงานกับหน่วยงานภาคี เครือข่ายการทำงานในพื้นที่ ทั้งในเชิงเนื้อหา กระบวนการพัฒนา และงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชนเพิ่มเติม พร้อมทั้งดำเนินการทดลองนำหลักสูตรกลางการพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชนจำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการขับเคลื่อนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และหลักสูตรการสื่อสารสาธารณะ ไปแปรสู่การปฏิบัติจริง เพื่อปรับปรุงเนื้อหา กระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องเหมาะสมกับการทำงานของพื้นที่

8. คณะทำงานพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชน ร่วมกับสำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม สำนักสื่อสารจัดการความรู้และนวัตกรรมชุมชน และคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) ร่วมกันดำเนินการจัด โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำในขบวนองค์กรชุมชน “**หลักสูตรการขับเคลื่อนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ**” เมื่อวันที่ 15-17 กรกฎาคม 2561 ณ โรงแรมราวดี อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช โดยมีผู้เข้าร่วมรวม 70 คน ใช้พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการนโยบายรัฐเป็นพื้นที่เรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้นำที่เข้าร่วมกระบวนการได้เห็นกระบวนการทำงานอย่างเป็นขบวนการและต่อเนื่อง การเก็บข้อมูลที่เป็นระบบเป็นข้อเท็จจริง การแบ่งบทบาทหน้าที่ เรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ที่ทำให้เห็นวิธีการพัฒนาเชิงพื้นที่ควบคู่กับการพัฒนาแนวคิด และเห็นพื้นที่ปฏิบัติการจริง รวมถึงการสร้างเครือข่ายการทำงาน ที่ทำให้คนได้เรียนรู้กันและกัน และ “**หลักสูตรการสื่อสารสาธารณะ**” วันที่ 2 - 5 กันยายน 2561 ณ ฮอไรซันวิลเลจแอนดริ์สอร์ท สวนพฤกษศาสตร์ทวีชล ต.เชิงดอย อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมทั้งหมด 87 คน ให้ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนได้เห็นความสำคัญของการสื่อสารที่เป็นพลังการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้เรียนรู้รูปแบบการสื่อสารที่สอดคล้องกับเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่ตัวเองมี และได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการต่างๆ ในการจัดทำสื่อนำเสนอผลงานของพื้นที่ตนเองต่อสาธารณะ

ในส่วนของสำนักงาน พอช. ภาค และคณะทำงานพัฒนาศักยภาพผู้นำในขบวนองค์กรชุมชนระดับภาค ได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำในพื้นที่ของตนเอง ให้เป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ที่มีคุณลักษณะเป็นนักคิดเชิงยุทธศาสตร์ นักเคลื่อนไหวทางสังคม นักปฏิบัติการพื้นที่

ผลการดำเนินงานปี 2561 สถาบันฯ สามารถพัฒนาผู้นำในขบวนองค์กรชุมชนได้ 3,864 คน จากเป้าหมาย 3,000 คน และผลิตชุดความรู้การพัฒนาคมนในขบวนองค์กรชุมชน 2 เรื่อง เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ในการพัฒนาคมนของตนเอง คือ “บทเรียนประชาชน : การขับเคลื่อนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ” และ “การสื่อสารสาธารณะ พลังสร้างการเปลี่ยนแปลง” จัดพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะ ขบวนองค์กรชุมชน และผู้เกี่ยวข้องรวม 6,000 เล่ม

9. พ.ศ. 2562 สถาบันฯ ตั้งเป้าหมายการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน จำนวน 2,000 คน ให้เป็นคนคุณธรรม มีความสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปสู่การจัดการตนเอง และเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้/เครือข่ายการเรียนรู้/ พื้นที่การเรียนรู้ และเพื่อให้การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนมีความต่อเนื่อง สถาบันฯ จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนให้ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อทำหน้าที่ติดตามและสนับสนุนการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563) โดยให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ของสถาบันฯว่าด้วย การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน และองค์กรชุมชน ประสานการทำงาน เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี เครือข่ายการทำงานในพื้นที่ เพื่อร่วมหนุนเสริมการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน ทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ กระบวนการพัฒนา และงบประมาณ รวมถึงออกแบบระบบการติดตามประเมินผลเพื่อเสริมพลัง และจัดทำงานวิชาการ หรือองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน

ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมา มีผู้นำในขบวนองค์กรชุมชน ได้แก่ ผู้นำจังหวัดยุทธศาสตร์ ผู้นำระดับตำบล กองเลขา ขบวนจังหวัด/งานประเด็น ผู้นำสภาองค์กรชุมชน ผู้นำรุ่นใหม่/เยาวชน ผู้นำงานประเด็นยุทธศาสตร์ และคณะทำงานภาคี/ผู้นำยุทธศาสตร์ ได้รับการพัฒนาศักยภาพในหลักสูตร เนื้อหา และกระบวนการที่หลากหลายแตกต่างกันไปทั้งด้านวิธีคิดและทัศนคติ เช่น หลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงขบวนองค์กรชุมชน (ทีมยอดเยี่ยม/สร้างและพัฒนาทีม) อุดมการณ์ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง หลักสูตรการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ “เรียนรู้ประเด็นร้อนภาคอีสาน” นักยุทธศาสตร์ขบวนองค์กรชุมชน (การจัดตั้งขบวน/การบริหารขบวน) การพัฒนาศักยภาพเยาวชน (คนมีแวว) เพื่อการพัฒนาสังคม (Young Influencer for Social Development) เป็นต้น การพัฒนาทักษะความสามารถ เช่น การบริหารจัดการทางการเงินองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ระบบสารสนเทศการบริหารโครงการ (CODI-Project PM)/ ดิจิทัลเพื่อชุมชน ธรรมภิบาล/การบริหารจัดการที่ดี/การบริหารโครงการ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล/จังหวัด การจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชน (C-BMC) เป็นต้น การสร้างพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ใหม่ เช่น พื้นที่เรียนรู้ฝายมีชีวิต สร้างคนสร้างสิ่งแวดล้อม ต.ไชยมนตรี อ.เมือง จ. นครศรีธรรมราช เป็นต้น และการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการจัดการความรู้ เช่น หลักสูตรนักสื่อสารจัดการความรู้ชุมชน (การถอดบทเรียนพื้นที่รูปธรรม/ทำคลิปลิขิตด้วยมือถือ) รวม 3,935 คน ภายใต้การกระจายอำนาจการออกแบบการพัฒนา และการบริหารงบประมาณไปที่สำนักงาน พอช. ภาค

10. คณะทำงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน เมื่อการประชุมครั้งที่ 3/2562 วันที่ 24 กรกฎาคม 2562 มีมติให้ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน 3 ปี (พ.ศ.2561-2563) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบายรัฐ และทิศทางการทำงานของขบวนองค์กรชุมชนมากขึ้น โดยนำหลักคิดจาก “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)” ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ “นโยบายของรัฐมนตรี ข้อ 7.2 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน” ในการสร้างผู้นำชุมชน ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นวิทยากรในการขับเคลื่อนและสร้างกลไกการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมสาธารณประโยชน์ ที่ส่งผลการสร้างสังคมที่เข้มแข็ง การปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้เสียสละ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อ แบ่งปันผู้อื่น และเป็นพลังสำคัญในการจัด การปัญหาความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาตนเองและการจัดการของชุมชนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง เน้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ กำหนดนโยบายและมาตรการของภาครัฐที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสวัสดิการในระดับชุมชน เพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในบริบทสังคมไทย

รวมถึง ทิศทางการสนับสนุนการพัฒนาขบวนการองค์กรชุมชนของสถาบันฯ ที่เน้น “องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง” ให้ขบวนการองค์กรชุมชนสามารถจัดการตนเองได้ นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง และสังคมเข้มแข็ง
ตั้งนั้น ปี พ.ศ. 2563 – 2565 จึงวางทิศทางการพัฒนาคนในขบวนการองค์กรชุมชน 3 ปี ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

คนในขบวนการองค์กรชุมชน เป็นคนมีคุณธรรม มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการจัดการตนเอง และสร้างชุมชน สังคมเข้มแข็ง

พันธกิจ (Mission)

1. สร้างการเรียนรู้ด้วยการใช้ความรู้ และภูมิปัญญาในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ด้วยพลังความร่วมมือของขบวนการองค์กรชุมชนและภาคี
2. พัฒนาคอนในขบวนการองค์กรชุมชน ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) คือ การทำไป คิดไป เรียนรู้ไปท่ามกลางสถานการณ์จริง (Interactive learning through action)

ยุทธศาสตร์

การพัฒนาคอนเชิงพื้นที่

เป้าหมาย

เกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้นำเชิงประเด็น ใน 1,000 ตำบล 10,000 คน

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นผู้มีจิตอาสา จิตสาธารณะ สามารถสร้างแรงบันดาลใจ จุดประกายความคิดให้กับตนเองและผู้อื่น มีการปฏิบัติงานพัฒนาที่นำไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลง และการจัดการปัญหาความเหลื่อมล้ำของชุมชนท้องถิ่น และสังคมได้

ผู้นำรุ่นใหม่ ที่เป็นผู้มีกระบวนทัศน์ใหม่ มีความสามารถในการเข้าใจตนเอง เข้าใจสถานการณ์ มีทักษะใหม่โดยเฉพาะ “ทักษะด้านดิจิทัล” ที่จำเป็นต่อการทำงานเพื่อการพัฒนา รวมทั้งมี “ภาวะผู้นำใหม่” ที่ไม่ได้นำเพียงคนเดียว แต่สามารถเชื่อมประสานกับคนอื่น ๆ เป็น “ภาวะผู้นำร่วม” สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา และสร้างการเปลี่ยนแปลง สร้างคุณค่าใหม่ๆ แก่ชุมชน สังคมได้

แนวทางการดำเนินงาน

สนับสนุนการพัฒนาคนเชิงพื้นที่ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้นำเชิงประเด็น โดยใช้ตัวชี้วัดงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ

1. เนื้อหาการพัฒนา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.1 เนื้อหาที่เป็นงานขบวนการ (Movement) และการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด/การปรับเปลี่ยนความคิด (Mindset) และเครื่องมือ (Method) ในการขับเคลื่อนงาน เช่น การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารสาธารณะ การบูรณาการเชิงพื้นที่

1.2 เนื้อหาที่เป็นงานประเด็น (Issue) หรืองานพัฒนาตามบริบทพื้นที่ ที่สามารถนำไปปฏิบัติการจริงได้ สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การสร้างความร่วมมือกับภาคี และการบริหารจัดการองค์กรให้มีธรรมาภิบาล เช่น ผู้นำสภาองค์กรชุมชนต้องยกระดับจาก “นักปฏิบัติการ” เป็น “นัก

บริหารสังคม” มีความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบล เชื่อมโยงสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัด การเขียนและการบริหารโครงการ การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรชุมชน เป็นต้น

2. วิธีการดำเนินงาน

2.1 การบริหารจัดการ กระจายการบริหารจัดการไปยังสำนักงานภาค โดยให้สำนักงานภาคออกแบบการกระจายการบริหารจัดการไปยังระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัดเพื่อเป็นการฝึกการบริหารจัดการที่ดีให้กับขบวนองค์กรชุมชน

2.2 ระดับกลุ่มจังหวัด และจังหวัด

- 1) กลุ่มจังหวัดดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพคนเชิงพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือ “**ตัวชี้วัดงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น**” ที่สอดคล้องกับความต้องการ และการแก้ไขปัญหาของขบวนองค์กรชุมชน
- 2) ออกแบบเนื้อหาที่สอดคล้อง ตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับปัญหา และได้คนทำงานใหม่ๆ พัฒนาเป็น “ทีมเรียนรู้ หรือทีมยอดเยี่ยม”
- 3) ดำเนินการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน ตามแผนพัฒนาศักยภาพคนเชิงพื้นที่
- 4) ประสานความร่วมมือกับภาคีหน่วยงานในชุมชนท้องถิ่น ในการสนับสนุนด้านทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน

2.3 ระดับภาค

- 1) เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนระดับภาค ร่วมกับสำนักงานภาค จัดทำแผนพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน และออกแบบเนื้อหาการพัฒนาที่เนื้อหาพร้อมของขบวนองค์กรชุมชนระดับภาค
- 2) ประสานความร่วมมือกับภาคีหน่วยงานในชุมชนท้องถิ่น ในการสนับสนุนด้านทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน

2.4 สำนักงาน พอช. ภาค จัดทีมวิชาการ เพื่อร่วมวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชน วิเคราะห์สถานการณ์พื้นที่ และร่วมออกแบบเนื้อหา กระบวนการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละภาค

2.5 ระดับชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบ และกลไกขับเคลื่อนงานพัฒนาคนในขบวนองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสนับสนุนทรัพยากรด้านบุคคล ด้านงบประมาณให้เพียงพอกับภารกิจงาน

กลุ่มเป้าหมาย คือ คนในขบวนองค์กรชุมชน ประกอบด้วย

1. **ผู้นำระดับตำบล อำเภอ** ที่เป็นคนทำงานปฏิบัติการในตำบล อำเภอ ทั้งที่เป็นผู้นำรุ่นอาวุโส ปราชญ์ชุมชน คนที่สนใจงานพัฒนา คนที่มีจิตอาสา จิตสาธารณะในชุมชนท้องถิ่น
2. **ผู้นำระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด** ที่จะเป็นคนผลักดันเนื้อหาของตำบล อำเภอ สู่ระดับนโยบายจังหวัด หรือบรรจุในแผนพัฒนาตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด
3. **ผู้นำขบวนงานประเด็น** เป็นคนที่ต้องสนับสนุนการทำงานในงานประเด็น หรืองานพัฒนาต่างๆ ที่มีในพื้นที่ เช่น การบริหารจัดการ การสนับสนุนข้อมูล การประสานงาน เป็นต้น
4. **คนรุ่นใหม่ หรือผู้นำใหม่ในขบวนองค์กรชุมชน หรือในชุมชนท้องถิ่น** เป็นคนที่มีทักษะความสามารถใหม่ๆ เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นคนที่ “มีแวว” มีความสนใจจะสืบทอดกระบวนการทำงานพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน และชุมชนท้องถิ่น

กระบวนการพัฒนา

1. วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย คือ การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายสำคัญ (Key Person) ของพื้นที่ที่เหมาะสมกับแต่ละหลักสูตร เช่น ฐานงานที่มา ความสามารถที่เป็นจุดเด่น จุดอ่อนที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม เป็นต้น
2. Input : ความรู้ สร้างเข้าใจ เกี่ยวกับความเชื่อ แนวคิดอุดมการณ์งานพัฒนา งานประเด็นสำคัญ สถานการณ์สังคม นโยบายรัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับพื้นฐานความรู้ให้เกิดการรับรู้ที่เท่ากันเท่าทัน เกิดความเข้าใจที่ตรงกันให้มากที่สุด รวมถึงสร้างความตระหนักรู้ถึงการมีจิตสาธารณะที่จะเอื้อเพื่อแบ่งปันต่อผู้อื่น และสังคมนาอย่าง
3. ลงพื้นที่ปฏิบัติการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ที่ปฏิบัติไปพร้อมกับได้เห็นของจริง ได้ทดลองทำ เพื่อเพิ่มทักษะ ทบทวนวิธีการทำงานของตนเอง และแลกเปลี่ยนวิธีการทำงานร่วมกันกับเพื่อน
4. สร้างพื้นที่ปฏิบัติการของตนเอง หรือของกลุ่มองค์กรชุมชน หรือพื้นที่ตนเอง เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ในการสร้างนวัตกรรมการพัฒนา (อาจจะเป็นวิธีการทำงานแบบใหม่ ผลผลิตจากงานที่เป็นสิ่งใหม่) สร้างพื้นที่รูปธรรมที่เห็นชัดเจน พัฒนาเป็น “ชุมชนนักปฏิบัติ” (Community of Practice : COP)
5. จัดการความรู้ ด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ทั้งที่เป็นการแลกเปลี่ยนข้ามพื้นที่ หรือการจับคู่พื้นที่เรียนรู้ หรือการสร้างระบบพี่เลี้ยง และติดตามประเมินผลเสริมพลังกันและกัน เพื่อทำให้เกิดข้อสรุปร่วม องค์ความรู้ที่ตกผลึกร่วมกัน ยกกระดับเป็นองค์ความรู้จากการทำงานขององค์กรชุมชน
6. สื่อสาร ให้เกิดการขยายผลงานสู่สาธารณะ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ขยายพื้นที่ ขยายเพื่อน เป็น “เครือข่ายความรู้ชุมชน” หรือเป็น “ชุมชนแห่งการเรียนรู้”

โมเดลการพัฒนาคนเชิงพื้นที่

๔ รายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายและปฏิรูป ไตรมาส 4

ตามที่ได้มีการจัดทำแผนปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2560 เป็นต้นมานั้น คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิรูปประเทศไทย 11 ด้าน เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2561 และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับทราบแผนดังกล่าว เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2561 ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.2560 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ ดังนี้ 1) ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ (มาตรา 6 วรรคสอง) 2) ให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในการวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศตามข้อเสนอแนะ (มาตรา 24 วรรคแรก และสอง) 3) รายงานผลการติดตามการดำเนินการภายในระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะสำนักงานเลขานุการฯ กำหนด (มาตรา 25 วรรคแรก) 4) กรณีการดำเนินการใดของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไข ปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น และดำเนินการตามที่ตกลงร่วมกัน แล้วรายงานให้กรรมการยุทธศาสตร์ชาติทราบ (มาตรา 6 (2)) นั้น

ขณะเดียวกันมีพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ รวม 6 คณะ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่ กฎหมายกำหนดแล้ว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2561 เห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2561 ที่ประชุมได้ลงมติให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580)

หลังจากยุทธศาสตร์ชาติประกาศใช้แล้ว คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านได้จัดทำแผนแม่บท เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรี (ครม.) ได้เห็นชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 ประเด็น ประกอบด้วย (1) ประเด็นความมั่นคง (2) ประเด็นการต่างประเทศ (3) ประเด็นการเกษตร (4) ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (6) ประเด็นพื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (7) ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (8) ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) ประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (11) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ (13) ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุข

ภาวะที่ดี (14) ประเด็น ศักยภาพการกีฬา (15) ประเด็นพลังทางสังคม (16) ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก (17) ประเด็นความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (19) ประเด็นการบริหาร

จัดการน้ำทั้งระบบ (20) ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ (22) ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (23) ประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อบังคับใช้ต่อไป เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

การดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การขับเคลื่อนการปฏิรูป : ภายใต้แผนการปฏิรูป 3 ด้าน มีความคืบหน้า ดังนี้

แผนการปฏิรูป	ความคืบหน้าการดำเนินงาน	ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
1. แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม		
<p>1.1 โครงการเสนอกฎหมายร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน ผู้รับผิดชอบ : สำนักเชื่อมโยงขบวนการองค์กรชุมชนและประชาสังคม</p>	<p>→ มีการประชุมคณะทำงานติดตามและพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ที่แต่งตั้งโดยพอช. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2562 ซึ่งคณะทำงานมีมติที่จะดำเนินการเสนอ (ร่าง) พ.ร.บ.ส่งเสริมระบบสวัสดิการชุมชน พ.ศ. ตามที่เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 5 ภาคเห็นชอบ เพื่อให้มีกฎหมายส่งเสริม สนับสนุนสวัสดิการชุมชนตามเจตนารมณ์ของการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน เพื่อชุมชน สร้างสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้และเป็นแกนกลางการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นได้</p>	
<p>1.2 โครงการการแก้ไข พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ผู้รับผิดชอบ : สำนักเลขานุการสภาองค์กรชุมชน</p>	<p>→ สำนักเลขานุการสภาองค์กรชุมชนจัดทำขั้นตอนการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เสนอต่อคณะกรรมการตามกติกาที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล โดยคณะกรรมการดำเนินการเห็นชอบให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้นำเสนอฯ ทั้งนี้ในขั้นตอนแรกจะนำเสนอให้คณะกรรมการ พอช. พิจารณาให้ความเห็นในช่วงเดือนกันยายน 2562 นี้</p>	
<p>1.3 (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง พ.ศ.</p>	<p>→ พอช.จัดประชุมทบทวนร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2562 โดยมีนายอภิชาติ อภิชาติบุตร รองปลัดกระทรวง พม. เป็นประธาน และมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร พอช. (ผอ.,รอง ผอ.,ผจก.สำนักเลขานุการสภา) ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ</p>	<p>ปัญหา : เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จึงต้องมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น และปรับร่างระเบียบจนให้เป็นที่ยอมรับของทุกหน่วยงาน</p> <p>ข้อเสนอ :</p> <p>1. จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับแก้ระเบียบดังกล่าว และเสนอกระทรวง และคณะรัฐมนตรี</p>

แผนการปฏิรูป	ความคืบหน้าการดำเนินงาน	ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
	<p>สุขภาพแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ พอช. (งานนิติการ สำนักอำนวยการ) เข้าร่วมประชุมพิจารณา ทบทวนร่างระเบียบสำนักนายกกว่าด้วยการ สร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง ณ ห้องประชุม ชั้น 8 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ</p> <p>โดยที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า ร่าง ระเบียบว่าด้วยการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง มีความซ้ำซ้อนเกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ฉบับ ประกอบด้วย 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้าง เสริมชุมชนเข้มแข็ง พ.ศ.2) ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่า ด้วยการส่งเสริม และพัฒนา องค์กร ภาคประชาสังคม พ.ศ. 2558 3) พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 4) พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สังคม พ.ศ. 2546 5) ระเบียบ สำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับ พื้นที่ พ.ศ. 2561 และ 6) ระเบียบ กระทรวง มหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำแผน และ ประสานแผนพัฒนา พื้นที่ในระดับอำเภอ และตำบล พ.ศ.2562 ฯลฯ</p> <p>ซึ่งกฎหมายและระเบียบแต่ละฉบับได้ กำหนดกลไกการทำงานทั้งในระดับชาติ ระดับ จังหวัด และระดับพื้นที่ และองค์ประกอบของ กลไกดังกล่าวก็มีบุคคลที่เป็นคณะกรรมการ ซ้ำซ้อนกัน</p> <p>ดังนั้น พอช.จึงยุติการนำเสนอร่างระเบียบ ดังกล่าว</p>	<p>(กรม.) ชุดใหม่ ตามขั้นตอนต่อไป</p> <p>2. เนื่องจากในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีการ ออกระเบียบเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง จากหลายกระทรวง ทบวง/กรม พอช. จะศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกลไก การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเพิ่มเติม ถ้ามี กฎหมายที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว อาจจะมีการพิจารณายุติการนำเสนอร่าง ระเบียบดังกล่าว</p>
<p>1.4 โครงการพัฒนาธุรกิจและสัมมาชีพ ชุมชน</p> <p>ผู้รับผิดชอบ : สำนักเชื่อมโยงขบวน องค์กรชุมชนและประชาสังคม</p>	<p>ทางทีมศึกษาและพัฒนาโมเดลธุรกิจ ชุมชน และเจ้าหน้าที่ภาค 5 ภาค ได้จัดทำ หลักสูตร แผนธุรกิจชุมชนคานงัดการพัฒนาที่ ยั ง ยี่ น (Community Business Model Canvas : CBMC) เพื่อพัฒนากลุ่มองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน โดยปัจจุบันมี องค์กรชุมชนจัดทำแผนธุรกิจเพื่อชุมชนที่ องค์กรชุมชนจัดทำขึ้นเอง จากการจัดอบรม</p>	<p>ปัญหา:</p> <p>ในปีงบประมาณ 2562 พอช.ไม่ได้ รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเองดังกล่าว ได้ต่อเนื่อง โดยในปีนี้ พอช.ได้จัดสรร งบประมาณบางส่วนจากกิจกรรมที่ ไกล่เคียงมาสนับสนุนให้องค์กรชุมชน จัดทำแผนธุรกิจชุมชน</p>

แผนการปฏิรูป	ความคืบหน้าการดำเนินงาน	ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
<p>1.5 โครงการยกระดับสถานะสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ผู้รับผิดชอบ : สำนักอำนวยการกลาง</p>	<p>หลักสูตร สามารถยกระดับผลิตภัณฑไปสู่การสร้างจัดขาย และเพิ่มช่องทางการตลาด พร้อมภาคี เครือข่ายที่เข้ามาร่วมการสนับสนุน มีจำนวน 118 พื้นที่ ประกอบด้วย (1) ภาคใต้ 21 พื้นที่ 1 เครือข่าย (2) ภาคกลางและตะวันตก 39 พื้นที่ (3) ภาคเหนือ 16 พื้นที่ (4) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก 21 พื้นที่ (5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 21 พื้นที่</p> <p>คณะทำงานนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญในการปรับแก้ พรฎ.พอช.นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการ พอช. ทางคณะกรรมการได้มีการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการสถาบันฯ ให้ศึกษาข้อมูลความเห็นจากหลายฝ่ายเพิ่มเติม</p> <p>ทั้งนี้ จากการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และรับฟังความเห็นจากหลายฝ่ายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกระดับสถานะ พอช. นั้น มีความเห็นสรุปได้ว่า บทบาทและภารกิจในปัจจุบันของสถาบัน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับระบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง และกฎหมายการจัดตั้งไม่มีอุปสรรคต่อการดำเนินงานเพื่อรองรับการปฏิบัติภารกิจการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งขององค์กรชุมชนแต่อย่างใด สถาบันฯ จึงได้จัดทำหนังสือเพื่อขอถอนกิจกรรมที่กำหนดในแผนการปฏิรูปด้านสังคมไปยังประธานกรรมการปฏิรูปด้านสังคมและเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒน์</p>	<p>ปัญหา : เนื่องจากยังมีความคิดเห็นขัดแย้งเรื่องการยกระดับเป็น พ.ร.บ. ฝ่ายที่เห็นด้วยมองว่าเป็นการยกระดับองค์กรไม่ให้ออกง่าย ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยมองว่าการเป็นองค์การมหาชน จะปรับเปลี่ยนภารกิจสามารถทำได้ง่ายกว่าการเป็น พ.ร.บ. ถ้า พอช. ทำงานมีประโยชน์กับสังคม รัฐบาลก็จะให้ดำเนินการต่อไป และการบริหารแบบองค์การมหาชนก็คล่องตัวกว่าบางส่วนเห็นว่า พรฎ.ปัจจุบันก็ครอบคลุมภารกิจอยู่แล้ว ไม่ต้องแก้ไข</p> <p>ข้อเสนอ : คณะทำงานศึกษาแนวทางการยกระดับสถานภาพของ พอช. ควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และรับฟังความเห็นเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปร่วมในการดำเนินงานต่อไป</p>
<p>1.6 โครงการสร้างต้นกล้าใหม่ ไปพัฒนานวัตกรรมสังคม (SIF)</p>	<p>→ ไม่มีการดำเนินงานต่อ เนื่องจาก พอช. จึงยุติการนำเสนอโครงการนี้แล้ว โดยได้นำเนื้อหาสำคัญไปบรรจุไว้ในแผนงบประมาณ ปี พ.ศ. 2563</p>	<p>ปัญหา : ไม่มีแหล่งงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการดังกล่าวในปีงบประมาณ 2562</p> <p>ข้อเสนอ : หากสถาบันได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของโครงการพัฒนาคุณภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายสู่การเปิดพื้นที่สาธารณะและจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ ควร</p>

แผนการปฏิรูป	ความคืบหน้าการดำเนินงาน	ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
		มีการปรับปรุงประมาณบางส่วนมา ดำเนินการโครงการสร้างตึกกล้าใหม่ ไปพัฒนานวัตกรรมสังคม (SIF)
2. แผนการปฏิรูปด้านการเมือง		
2.1 โครงการสร้างความเป็นธรรมใน การจัดสรรทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่น 2.2 โครงการพัฒนาเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2.3 โครงการพัฒนากลไกการ แก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี 2.4 โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น 2.5 โครงการเสริมสร้างกระบวนการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมทาง การเมืองและการมีส่วนร่วมของ ประชาชน <u>ผู้รับผิดชอบ</u> : สำนักเลขาธิการสภา องค์กรชุมชน	ไม่มีงบประมาณดำเนินการในปี 2562	ไม่ได้ดำเนินการต่อ เนื่องจากไม่มี งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ในปี 2562
3. แผนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ		
3.1 โครงการเชื่อมโยงเครือข่าย เศรษฐกิจชุมชน <u>ผู้รับผิดชอบ</u> : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจ และสัมมาชีพชุมชน	เป็นการดำเนินการร่วมกับโครงการพัฒนาธุรกิจ และสัมมาชีพชุมชน	

หมายเหตุ : รายงานความคืบหน้าที่เกี่ยวกับโครงการในแผนปฏิรูปประเทศไทย เป็นรายงานความคืบหน้าการดำเนินงาน เฉพาะโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงขบวนชุมชน ไม่รวมแผนงานโครงการที่ส่วนงานอื่นภายใน พอช. รับผิดชอบ

2. การขับเคลื่อนนโยบายอื่น ๆ

- 2.1 สภาองค์กรชุมชนร่วมกับภาคประชาสังคม จัดประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลในระดับชาติ เพื่อปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ก่อนยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการสังเคราะห์ข้อเสนอ นโยบายจากที่ประชุมระดับชาติ จำนวน 10 ประเด็น ได้แก่ ได้แก่ 1) นโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ 2) การกระจายอำนาจ 3) นโยบายสังคมสูงวัย 4) นโยบายเศรษฐกิจชุมชน 5) นโยบายด้านภัยพิบัติ 6) นโยบายการบริหารจัดการน้ำ 7) นโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนและคุ้มครองพื้นที่การเกษตร 8)

นโยบายการปฏิรูปยางพาราทั้งระบบ 9) นโยบายการจัดการทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่ง และ ประมง และ 10) นโยบายผลกระทบจากนโยบายรัฐและโครงการพัฒนาขนาดใหญ่

โดยสภาองค์กรชุมชนได้เข้าพบหน่วยงานและยื่นข้อเสนอที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อ 3 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพรรคพลังประชารัฐ เพื่อให้ส่วนที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง จากนั้น จะนำส่งข้อเสนอทั้งหมด ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

- 2.2 ร่วมประชุมระหว่างประเทศ แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในประเทศไทยรับทราบนโยบาย แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในประเทศไทย และการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานก่อนที่จะรายงานคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2.3 รับทราบการขับเคลื่อนประเด็นนโยบาย รวมถึงประเด็นเร่งด่วนและทิศทางการขับเคลื่อนรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุกและทิศทางการทำงานเชื่อมโยงบูรณาการความร่วมมือต่างๆ ในอนาคตร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ ภายใต้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) สู่การปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยตัวแทน สสว. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ทุกแห่ง ชมรมผู้สูงอายุ นักวิชาการ ฯลฯ
- 2.4 การขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลในประเด็นเร่งด่วนภายใน 5 ปี คือประเด็นรองรับสังคมสูงวัย และแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (15) ประเด็นพลังทางสังคม โดยการเชื่อมประสานการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานประสานสนับสนุนแผนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ในการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ จนเกิดแนวทางการร่วมมือในการทำงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกลไกความร่วมมือของขบวนองค์กรชุมชน อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนโยบายสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงวัยเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่
- 2.5 เวทีปรึกษาหารือการเมืองภาคพลเมือง ระหว่างสภาองค์กรชุมชนร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม และนักวิชาการ (กฎหมาย) วิเคราะห์ สถานการณ์ ในการผลักดันจังหวัดและชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง โดยมีการประเมินสถานการณ์วิเคราะห์แนวทาง แผนงาน การขับเคลื่อนงานร่วมกัน

5 รายงานผลการดำเนินงานการสื่อสารจัดการความรู้ ไตรมาส 4

สำนักสื่อสารจัดการความรู้และนวัตกรรมชุมชน สำนักงานยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงขบวนชุมชน มีการดำเนินงานร่วมกับส่วนงานภายใน รวมถึงการประสานความร่วมมือกับภาคี เพื่อขับเคลื่อนงานสื่อสารจัดการความรู้ยกระดับสู่การจัดทำเนื้อหานวัตกรรมชุมชนจัดการตนเอง ในไตรมาส 4 (1 กรกฎาคม – 30 กันยายน 2562) มีผลการดำเนินงานตามแผนงานและงบประมาณ ดังนี้

1. การสื่อสารสาธารณะเพื่อการเผยแพร่งานพัฒนา โดยการสื่อสารนโยบายสำคัญขององค์กร รวมถึง ขบวนองค์กรชุมชน ให้มีความต่อเนื่อง หลากหลายช่องทาง

- สื่อสิ่งสารสาธารณะ จากการคลิปปิ้งข่าว	71	ข่าว
- สื่อเว็บไซต์ พอช.	202	ข่าว
- สื่อสารออนไลน์	170	ครั้ง

- พื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์	66	ข่าว
- พื้นที่สื่อทีวี	21	ข่าว
- รายการวิทยุ “พลังชุมชน”	12	ครั้ง (39 ข่าว/เรื่อง)
ทางวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ FM 92.5 MHz ทุกวันเสาร์ 17.00 – 18.00 น.		
- การยกระดับบทเรียน/ชุดความรู้สู่การ	274	ชิ้น
สื่อสารสาธารณะ(งานเขียน/คลิป สารคดีเพื่องานพัฒนา)		

2. การเชื่อมโยงประสานความร่วมมือกับสถาบันวิชาการ หน่วยงาน ภาคี ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อดำเนินการจัดการความรู้ การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

2.1 เกิดความร่วมมือกับสำนักงานภาค 5 ภาค และสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการจัดการจัดการความรู้ รวมถึงการศึกษาและนวัตกรรมชุมชนเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

2.1.1) ในช่วงไตรมาส 1-2 สำนักสื่อสารจัดการความรู้และนวัตกรรมชุมชน ได้มีการออกแบบและทำความเข้าใจต่อแนวทางและแผนงานถอดบทเรียน/สังเคราะห์บทเรียนพื้นที่รูปธรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง 5 ภาคๆ ละ 5 พื้นที่ รวม 25 พื้นที่

2.1.2) ปรับโอนงบประมาณเพื่อให้สำนักงานภาค 5 ภาค ดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายวิชาการ และขบวนการองค์กรชุมชนในพื้นที่ 5 ภาคๆ ละ 150,000 บาท รวม 750,000 บาท

2.1.3) สำนักงานภาค ระบุแผนงานและโครงการ รวมถึงพื้นที่ดำเนินการ เพื่อเกิดระบบการดำเนินงานร่วมกันระหว่างส่วนกลางและสำนักงานภาค และในช่วงไตรมาส 3 ได้มีการปรับพื้นที่ จาก 25 พื้นที่ เป็น 30 พื้นที่ ประกอบด้วย

- **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ :** (1) “การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน” ต.โคกกลาง อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์ (2) “การจัดการฐานทรัพยากรธรรมและการท่องเที่ยว ชุมชนเชิงนิเวศ” ต.นาแวง อ.เขมราฐ จ.อุบลราชธานี (3) “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน” ต.กุดหว้า อ.ภูฉิมรายณ์ จ.กาฬสินธุ์ (4) “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานของทุนชุมชน” ต.บ้านจืด อ.กุ้แก้ว จ.อุดรธานี (5) “การพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองทุกมิติ” ทต.ธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม
- **ภาคกลางและตะวันตก :** (1) ต.โพตลาดแก้ว จังหวัดลพบุรี , (2) ตำบลแจรงาม อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี , (3) ต.หนองโรง อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี , (4) ตำบลสระพัง อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และ (5) ตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี
- **ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก :** (1) เขตภาษี กทม. , (2) ต.ดงขี้เหล็ก อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี , (3) ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นครนายก , (4) เทศบาลตำบลเกาะขวาง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี , (5) เทศบาลตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
- **ภาคใต้ :** (1) ต.ดินแดง อ.ลำทับ จ.กระบี่, (2) ตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง , (3) ต.สะพลี อ.ปะทิว จ.ชุมพร, (4) ตำบลจอบาะ อำเภอช้างอ จังหวัดนราธิวาส, (5) ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา, (6) ตำบลเขาแก้ว อ.ลานสะกา จ.นครศรีธรรมราช

- **ภาคเหนือ :** (1) ต.ลำประดาศ อ.บางบุญนา จ.พิจิตร , (2) ต.วังกะพ้อ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ , (3) ต.วังยาง อําเภอกลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร และ (4) ตำบลห้วยยางขาม อําเภอจุน จังหวัดพะเยา

2.1.4 สนับสนุนการใช้เครื่องมือ “ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” ร่วมเป็นทีมคณะทำงานติดตามระบบงานพื้นที่ พัฒนาระบบตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ และนวัตกรรมงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยร่วมการลงพื้นที่รูปธรรม ใน 5 ภาค และใช้ “ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” เป็นเครื่องมือในการวัดความเข้มแข็งของชุมชน มีผลการดำเนินการ ดังนี้

- 1) เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ(work shop) เวที “ชุมชนสร้างสุข ตำบลท่าทราย” ภายใต้กระบวนการศึกษาตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง ร่วมกับ สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ณ ตำบลท่าทราย อําเภอเมือง จังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ 8-9 กรกฎาคม 2562
- 2) เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ(work shop) สรุบทบทเรียนทบทวนตนเอง เพื่อกำหนดเป้าหมายสู่ชุมชนเข้มแข็ง ภายใต้กระบวนการศึกษาตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งร่วมกับสำนักงานภาคเหนือ ณ วัดลำประดาศใต้ ตำบลลำประดาศ อําเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ระหว่างวันที่ 18-19 กรกฎาคม 2562
- 3) เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop) “ถอดบทเรียนสู่แนวทางการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” ภายใต้กระบวนการศึกษาตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งร่วมกับสำนักงานภาคกลางและตะวันตก ณ ตำบลหนองโรง อําเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างวันที่ 24 กรกฎาคม 2562
- 4) การดำเนินการร่วมจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) วันที่ 26 สิงหาคม 2562

3. การพัฒนาระบบสารสนเทศ ข้อมูล การจัดการความรู้ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การนำเสนอข้อมูลชุดความรู้ในรูปแบบสารคดีเพื่องานพัฒนาชุมชน (ประเด็น/ตำบล/จังหวัด/ภูมิภาค) 500 เรื่อง ภาคละ 100 เรื่อง ในไตรมาส 4 (กรกฎาคม - กันยายน 2562) : รวมจำนวน 274 เรื่อง แบ่งเป็น คลิปวีดีโอ 6 เรื่อง และงานเขียนสารคดีเพื่องานพัฒนา จำนวน 268 เรื่อง โดยลำดับแรก เป็นการนำเสนอประเด็น บ้านพอเพียงชนบท 2) เศรษฐกิจและทุนชุมชน และ 3) สภาองค์กรชุมชน

ภาค	เป้าหมาย (ตำบล)	ผลการดำเนินงาน			
		ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
เหนือ	105	11	-	24	70
กลางและตะวันตก	101	6	14	51	30
กทม. ปริมณฑล และตะวันออก	111	4	6	6	95
ตะวันออกเฉียงเหนือ	110	10	35	35	30
ใต้	112	4	44	15	49
รวม	539	35	99	131	274